

ne deljeki

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 60 lir

TRST, nedelja, 10. novembra 1968

Leto XXIV. - Št. 260 (7153)

Odgovornost za proteste

SKRAJNO nespametno, ne-
previdno in nepremišlje-
no bi bilo omalovaževati
vse tiste vsakodnevne proteste,
demonstracije, stavke študen-
tov v tem začetku leta še
večinoma srednješolcev — o
katerih lahko vsak dan beremo
v listih. Nespametno bi bilo
vse te pojave označevati zgolj
kot dejanja nekaterih bujska-
dev in večjih ali manjših mno-
žic, ki se same ne vedo, kaj
hočejo.

Leto, ki gre polagoma k svo-
jemu koncu, bo nosilo še svo-
jevrstno novo oznako kot leto
silnih protestov mladine v raz-
nih državah. Francozi prav go-
tovo ne bodo mogli tako kma-
lo pozabiti svoje letošnje po-
mladi in Nemci ne svoje veli-
ke noči in še toliko drugih de-
žel in mest raznih drugih de-
stavov. Tudi v Italiji je bilo
mного protestiranja raznih ob-
lik in šole, predvsem univerze,
so utrpeli nemajhno škodo. Spominjajoč se vseh teh do-
godkov tudi spredva dvesto
ali tristo srednješolcev ne mo-
remo odpraviti kar tako pre-
prosto kot »nedoizno kričanje
otročajev, ki se jim ne da v
šole. Šolsko leto je šele v za-
četku in lahko gre za iskro, ki
bi jutri znale zanetiti požar.
Pri tem se ni toliko bati zara-
di samih nastopov »protestira-
jočih«, temveč se je treba ve-
liko bolj bati tistega nerazume-
vanja, ki najprej daje povod
za take dogodke, potem pa iz-
gubi glavo in ne najde zanje
pametne rešitve.

Zahteve, ki jih danes po-
stavljajo najrazličnejše katego-
rije »protestirajočih«, zadevajo
števne oblike naše sedanje u-
reditve na raznih področjih. Ne
gre samo za šolo ampak za vsa
sto drugih življenjskih vpraša-
nj, ki so slabo rešena ali sploh
niso rešena. Gre tudi za
proteste proti raznim ustano-
vam, ki žive in delajo na osno-
vi preživetja in celo obsojenih
ureditev. Nič ne more trditi,
da se ne bi bilo k upravičenim
in pametnim zahtevam pridru-
žilo marsikaj neresnega, razdi-
ralnega in uničevalnega ter po
svoji ideologiji celo nazadnja-
škega. Toda bilo bi nepremiš-
ljeno zaradi plev vreči proč tu-
di zrnje. Zelo pa se motijo
tudi tisti odgovorni, ki se mo-
goče predajajo uspevačim in-
stintim, češ malo s policijo
malo celo z vojsko smo jih u-
krotili in sedaj bo mir. Pri
mladih ljudih nikoli ne bo
mirav; lahko jih danes s si-
lo za nekaj čas ukrotijo, toda
čez leto dve so na njihovem
medru drugi, še bolj odločni, še
bolj pripravljeni, še bolj izku-
šeni prav ob usodi tistih pred
njimi.

Pri al slej se mora kon-
čati tako, da bo treba zahteve
mladih in tudi drugih raz-
nih »protestirajočih« vze-
ti v pretes in se odločiti za
ugoditev, kolikor je ne gre
za neresne in nespametne za-
hteve. Nevarna pa je misel-
nost, ki takoj v takem smi-
slu označuje zahteve, ne da bi
se hotele sploh z njimi sezna-
niti. Res je, da pomeni dan-
danes določenim zahtevam pri-
znati njih upravičenost ter na-
to konsekvenco ukrepati tem
zahtevam v prid izpuščati ne-
kaj iz svojih rok. Pomeni, da
smo se odrekli čemu, za kar
smo zmotno mislili, da je samo
naše. Pomeni nadalje, da smo
krepko pogrešili, če smo misli-
li, da nam bodo vedno milo-
»verjeli, to se pravi, da ne
bodo nikoli mislili drugače kot
mi, ker smo že mi tako dobro
uredili. Mi, ki smo se bojevali
za, da smo zrušili tlačitelja, so-
vražnika in je ob naši strani
padlo stošotice življenj, ki smo
mladin ustvarili možnosti za
mirno in skoraj brezskrbno živ-
ljenje. Očitno smo kje kaj po-
grešili, če moramo danes si-
šati, da smo jim zapustili »tak
zanič svet« ter da oni pri
tem nimajo nobene krivde
(Danes je še nimajo, toda čez
nekaj let bodo drugi za njimi
prav njim prili ti krivdo).

Nabz smo le predlože-
čali in se nisimo znali prej
zamisliti ob tem, kar nas da-
nes silil k razmišljanju. Za-
lostno pa je, da morajo da-
nes mladi opozarjati nase z
nasiljem. In še bodo opozar-
jali z nasiljem zaradi naše
trdovratnosti in neodločnosti
pri izpolnjevanju obljub, ko-
likor so jim obljube sploh bi-
le dane; raje smo bolj odlo-
ni, če je treba po njih udariti.
(Rekel bo kdo, kaj imam jaz
pri tem, če minister in sploh
oblast ne ugoditi zahtevam, ki
se tudi meni zde upravičene.
Ugovor je seveda upravičen,
toda kakor so za velike stvari
odgovorni veliki, tako smo za
male najbrž vsaj nekoliko od-
govorni tudi mi malo).

Nasilja nihče ne bo kar ta-
ko odobral, toda vse doslej

je bil ta naš svet takšen —
in ni se videti, da bi postal
drugačen — da nasilja še ni
uspeh izločiti niti iz vrste ti-
stih sredstev, med katerimi bi
mu res ne smelo biti mesta.
Tako lahko odgovorni minister
reče, da se bodo zahteve stu-
dentov upoštevale, zraven pa
že tudi zagrozi, češ z nasiljem
ne bodo študentje ničesar do-
segli, saj tako naivni najbrž ni-
so bili, da bi mislili, da bodo
prav z nasiljem kaj dosegli.
Vprašanje pa je, koliko bi se
minister sploh na njih zahteve
ozri, če ne bi bilo tisege nasi-
lja. In če je žalostno, da je mo-
ralo sploh do nasilja priti, je
še bolj obsodbe vredno, če se
bo moralo nasilje še ponav-
ljati, zato da bo končno le kak
pozitiven odgovor, kaka pa-
metna rešitev.

V Franciji je bilo lani do-
volj grozno in nekatere obljub-
be, ki bi pomogle razgrete mno-
žice, so bile potrebne. Sedaj se
tu in tam javljajo prvi, še bla-
gi nemiri. Vzrok, ki se zanje
navaja, pa je zelo preprost:
od lanskih obljub se ni še nič
uresničilo. Torej zopet neizpol-
njene obljube in poskus varan-
ja. Ze znatno dobo pa se ta-
ka sredstva za daljši čas pri
mladih ne obnesejo več.

Saj je še razumljivo, da ne-
katerim zahtevam ni mogoče
ugoditi čez noč, če gre za ve-
like stvari, ki zahtevajo mno-
go sprememb. Kar neverjetno
se nam pa zdi, da morajo v
Italiji srednješolci postavljati
neke zahteve, ob katerih res
ne moremo misliti drugače kot
na kako burbonsko, ki se o-
klepajo šole. Poglavje zase,
ki daje lepo spridčevalo blažen
birokracij, je če morajo stu-
dentje po cestah demonstrirati,
ker ni dovolj razredov na šolah
in ker ni dovolj profesorjev.
(Birokracija je vsaj toliko kri-
va, da v veliki meri odjeda de-
nar, s katerim bi bilo mogoče
napraviti dovolj razredov in
nameniti dovolj profesorjev.)
Kar pa šolo zares potiska ne-
kam daleč v preteklost, pa je
dejstvo, da se morajo danes
študentje šele s hrupnimi de-
monstracijami boriti zato, da
bi smeli v šoli imeti svoje ste-
stanke, se o svojih problemih
pogovarjati na šoli, izdajati
svoje liste. Kolikšna zmaga,
če se je kje kak ravnatelj to-
liko vdal in se z dijaki spora-
zumel, da bodo lahko imeli vsi-
hki štiraljast dni na šoli, seve-
da izven šolskih ur, sestankov
pa razvoznosti profesorjev. Vse-
rjaj smo brali, da so študentje
nekje leceja v Barju sklenili,
da bodo ustanovili študijske
krožke, ki se bodo tedenski
sestajali. (Vzmem kar tako
nekaj številke revije »Proteus«
in berem na zadnjih straneh:
Poročilo o delu prirodoslovne-
ga krožka gimnazije Poljane
(Ljubljana) v šolskem l. 1966-
1967; Poročilo o delu mladih
prirodoslovcev na osnovni šoli
v Beltincih... (pripomniti je, da
obsega v Jugoslaviji osnovna
šola tudi našo nižjo srednjo
šolo in da gre v tem primeru
za učence 7. in 8. razreda); Po-
ročilo o delu biološkega krož-
ka na pedagoški gimnaziji v
Ljubljani... Poročilo o delu
geografskega krožka celjske
gimnazije... Poročilo o delu
kemijskega krožka osnovne šole
Majde Vrhovnik v Ljubljani;
in; in še je tu toliko drugih
šol s prirodoslovnimi in sorod-
nimi krožki. Jasno, da »Pro-
teus«, list za prirodoslovstvo,
ne more poročati o literaturnih,
umetniških in drugih krož-
kih. In vse to na slovenskih
šolah in od večeraj in niti ni
nastalo šele po zadnji vojni.)
Dolga doba je morala preteči,
da si lahko tudi v Barju osnu-
jejo kake krožke! Spričo take
neboljnosti se zdi brezupno,
skoraj norčavo, če slišimo za-
hteve po moderni šoli.

Letošnje leto je bilo dovolj
bogato na »protestih« tudi na
drugih področjih. Tu mislimo
zlasti na festival v Cannesu,
pa tudi v Benetkah kakor tudi
na biensalsko razstavo. Ne gle-
da na to, kakšni so bili v vsa-
kem posameznem primeru
vzroki in povodi za protesti-
ranje, pa je vsaj za Biennale
obtežljivo, če ima ta ustanova
še vedno svoj štatut iz faši-
stične dobe, ki ni tak, da bi
tudi za današnji čas popol-
noma sprejemljivi. In v Italiji
so še kake ustanove, ki svojih
štatutov iz fašistične dobe niso
spremenile.

Če bi protestiranje v kakem
primeru ne bilo uместno ali
dovolj utemeljeno, pa je po-
drugi strani nepotrebno ne za-
rudi tega, ker bi pač »protesti-
rajoči« lahko ta posel opustili,
temveč zato, ker za protesta-
ranje ne bi bilo treba vzrokov ne
povodov. Majhni protesti sred-
nješolcev so pravi nič v pri-

(Nadaljevanje na 2. strani)

SOCIALISTIČNA STRANKA RAZBITA NA DVA DELA

Nenni izvoljen za predsednika s komaj 62 glasovi proti 57

Sporna so vprašanja razdelitev vodilnih mest v stranki in odnosi
do komunistov - 19. novembra 24-urna stavka uslužbencev jav-
nih ustanov in železničarjev - Stavka uslužbencev ENALOTTO

RIM, 9. — Zasedanje centralnega komiteja socialistične
stranke se je zaključilo s popolnim razkolom med odločilni-
mi skupinami in se ni posrečilo ustvariti širše enotnosti, ki
bi zajela vsaj štiri struje, ki so za sodelovanje v vladi levega
centra. To je zelo jasno prišlo do izraza pri glasovanju za pre-
sednika stranke, ki je Nenni prejel 62 glasov, belih glasovnic
je bilo 57, neveljavna pa ena. Glasovalo je 120 članov centralne
ga komiteja. Nenni se je vzdrl.

S tem se je zasedanje za-
ključilo na neispolni možni
način, saj se je ustvarila zelo
šibka večina med »avtonomi-
sti« in strujo »impegn«, ki
ima v centralnem komiteju
komaj 52 odstotkov glasov.
Po večerni prekinitvi je prišlo
do zadnjega in odločilnega se-
stanka med strujami, ki pa se
konča brezuspešno, ker se niso
mogli dogovoriti, tako da je o-
stala skrajna rešitev: dvostranska
večina, ki ima v centralnem ko-
miteju komaj 52 odstotkov gla-
sov.

Sporna so bila načelna vpraša-
nja zlasti pa vprašanje predse-
dnika in tajnika stranke. Skupina
»iscossas« je pristala, da preva-
ma tajniško mesto »avtonomij«,
v zameno pa da bi prejela me-
sto predsednika stranke. O tem
se je menda govorilo že večeraj
in to je bil tudi bistveni del
predloga Giolittija. Ta kompro-
misna rešitev pa je padla v vo-
do, ker se je uprl Nenni, ki je
dejal, da je pred petimi leti
zapustil mesto tajnika stranke,
glede predsednika pa prepušča
besedo stranki.

Vendar pa ni šlo samo za ta
na videz osebna vprašanja in so
obstajala različna stališča tudi
glede nekaterih načelnih vpraša-
nj in v prvi vrsti glede odnosov
do komunistov. V tej zvezi je prišlo
do polnega nasprotja glede vpra-
šanja avtonomne pobude leve
in to tako katoliške kot komu-
nistične. Seveda pa je ključno
točko za razbičje predstavljala
zahteva večinske skupine, da ima
jo mesto predsednika in tajnika
stranke, medtem ko bi ostali dve
skupini prejeti samo mesti na-
menikov tajnikov.

Zasedanje centralnega komiteja
socialistične stranke se je priče-
lo v kongresni dvorani EUR šele
ob 12.30 in torej z uro in pol
zamude, ker so se prej sestale
razne struje, ki so obravnavale
položaj v zvezi z večerajšnjim se-
stankom komisije, ki ni rodil no-
benega konkretnega sadu.

O tem sestanku je prvi poro-
čal Giolitti, ki je ugotovil, da z
nobene strani ni bilo načelnih
pripomb proti osnutku resolucije,
ki jo je predložila struja »er-
scossas socialistas« in da so neka-
teri dejali, da bi lahko ta re-
solucija nudila osnovo za razpravo.
Istočasno pa je bilo tudi rečeno,
da ni mogoče lotiti resolucije od
osebe, ki jo bo izvajala, tako da
je prišlo do položaja, ko bi se
lahko dogovorili za načela, ne
bi pa se mogli za osebe.

V tej zvezi je Giolitti konkre-
tno predlagal, da bi prevzela taj-
ništvo struja, ki ima relativno
večino, medtem ko bi struja, ki
ji sledi, imela besedo glede pre-
sednika stranke, kar samo po se-
bi pomeni, da gre za osebnost,
ki bo tudi vodila delegacijo so-
cialistične stranke v vladi.

Za njim je spregovoril Brodo-
lini, ki je dejal, da je njih stru-

se najprej moralo prediti te
resolucije in o njih razpravljati.
Zavrnil ga je Mancini, češ da
kolikor bi prišlo do sporazuma
med strujami, bodo vse resolu-
cije izgubile svojo veljavnost.

Ker je Lombardi vztrajal, je
Nenni dal predlog o prekinitvi
seje na glasovanje. Predlog je
bil odobren z glasovi štirih struj,
proti pa so glasovali člani Lom-
bardijeve leve.

Sindikalne organizacije CGIL,
CISL in UIL so proglasile za
19. november 24. urno stavko
vseh javnih uslužbencev. V po-
ročilu je rečeno, da so stavko
proglasili, ker se širi nezadovolj-
stvo med javnimi uslužbenci, ker
vlada ne pristaja na razširitev
neposrednega zdravstvenega zava-
rovanja in ker zavlačuje pri iz-
vajanju norm v zvezi z zako-

Med tem časom se je izvede-
lo, da so razne struje navedle
naslednje kandidate, kolikor se-
veda bi prišlo do sporazuma o
sestavi izvršnega odbora po pro-
porcionalnem sistemu. Kandidati
so naslednji:

»Autonomia socialistas«: Mancini,
Preti, Ferri, Mariani, Mateotti,
Craxi, Viglianesi;
»Riscossas e unità socialistas«:
De Martino, Brodolini, Mosca,
Lauricella, Mariotti, Bertoldi,
Lezzi;
»Rinnovamento socialistas«: Tanassi,
Cariglia, Orlandi, Giuseppe
Amadei (all' Righetti all' Orsello);
»Sinistra socialistas«: Lombardi,
Santi;

»Impegno socialistas«: Giolitti.
Tudi Mancini je kasneje go-
vil, da so za čim širše odprtje
med strujami, vendar pa je do-
dal, da niso postavili nobenega
veta in da je veto prišel od dru-
ge strani. Tanassi pa je bil pre-
čester in je ugotovil, da se
večeraj ni moglo govoriti o taj-
ništvu stranke ter dodal, da se
v bistvu strinja s predlogom Gio-
littija. Vendar pa kolikor ne
bi mogli priti do široke večine,
je treba na vsak način izvoliti
vodstvo in zaključiti zasedanje
centralnega komiteja z večino,
ki pač obstaja.

Zasedanje centralnega komiteja
so nato ponovno prekinili in
se je ponovno sestala šele ob
18.15. Na tem zasedanju je CK
soglasno odobril resolucijo, v
kateri se izraža polna solidarnost
z obema Italijankama, od
katerih je eden član PSU, ki sta
prisiljena na pristanev grško le-
talo na letališču pri Parizu. V
resoluciji je tudi rečeno, da mo-
ra italijanska vlada izraziti svo-
je ljubeznive razmišljanje v zvezi
s sedaj vrši v Grčiji proti Pa-
nagulosu in štrinajstih tovari-
šem, ki so jih zverženo mučili
in katerim grozi smrtna kazen.

Na tem delu zasedanja je Bro-
dolini v imenu »iscossas« dejal,
da se strinja s predlogi Giolittija
glede sestave vodilnih organov
stranke, na kar so prišli na
dan predlogi, da bi ponovno pre-
kinili zasedanje, ki naj bi se se-
stalo šele ob 21. uri.

To pa tokrat ni šlo tako glad-
ko, ker se je uprl Lombardi v
imenu leve in ponovno ugotovi-
l, da se ni nikoli glasovalo o
resolucijah petih struj in da bi

nom o preureditvi položaja usluž-
bencev. Poleg tega se vedno
vztraja, da odtrga celo dnevi-
co v primeru, ko se stavka sa-
mo krajši čas pri čemer gre sa-
mo za enega izmed aspektov šir-
šega vprašanja sindikalnih svo-
boščin za javne uslužbence.
Istočasno so tudi vse tri sin-
dikalne organizacije železničarjev
proglasile 24-urno stavko za isti
dan in z bistveno isto obrazlo-
žitvijo.

Danes se je pričela 24-urna stav-
ka uslužbencev ENALOTTO, ki
so jo proglasile sindikalne orga-
nizacije CGIL, CISL in UIL. Po-
dobno stavko so že proglasili za
prihodnjo soboto 16. novembra.
V zvezi s stavko ne bo žrebanja
in bodo vplačane vsote veljavne
za naslednje žrebanje, v kolikor
jih interesi ne bodo dvignili do
četrtka 14. novembra.

OB ODKRITU SPOMENIKA PADLIM V KAMENSKEM

Tito: Nikomur ne bomo dovolili da bi ogrožal naše življenje

Dodal je: Pustite nas na miru, da gradimo svojo deželo in ureja-
mo svoje življenje, kot znamo in kot nam najbolj ustreza

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 9. — Predsednik
republike Tito je odpotoval danes
s soprogo v spremstvu predsedni-
ka zveznega izvršnega sveta Mi-
ke Spiljaka, tajnika izvršnega ko-
miteja CK ZKJ Mijalka Todorovi-
ća in drugih osebnosti na kratek
obisk v Slavonijo, kjer ga je
na železniški postaji v Novski
toplo pozdravilo prebivalstvo te-
ga kraja.

Na poti v Kamensko, kjer je
odkril spomenik padlim borcem,
se je predsednik republike krat-
ko zadržal v lovskem domu Tro-
kut. Tu mu je predsednik skup-
ščine občine Pakrac, kjer živijo
pomošani poleg Hrvatov in Sr-
bi, izročil listino častnega ob-
čana.

V Kamenskem na obronkih Bu-
čija se je ob spomeniku padlim
borcem zbralo okrog 20.000 bi-
vih borcev slavonških enot in
prebivalcev tega kraja. Po go-
voru člana sveta federacije in
organizatorja vstaje v Slavoniji
Mrzovića, ki je prikazal prispe-
vek ljudstva tega kraja v NOB,
ki je dalo 65.000 borcev, od kate-
rih je padlo 30.000, je Tito odkril
spomenik in se v svojem krat-
kem govoru med drugim ozrl tu-
di na gonjo proti Jugoslaviji.

»Tisti, ki bi danes morali biti
skupno z nami, da se vselej,
skrunijo naše žrtve in zanikajo
naš prispevek v osvobodilni bo-
bi in vse, kar se je dogajalo in
kar se dogaja in naši deželi,«
je poudaril Tito in nadaljeval: »To-
da mi trdno stojimo na svoji
zemlji, ki je prepojena s krvjo
in na kateri bomo tudi trdno
ostali. Nikomur ne bomo dovolili,
da bi ogrožal naše življenje. S
tega mesta jim sporočamo: pu-
stite nas na miru, pustite nas,

V številnih mestih Italije so se v zadnjem času ponovile demonstracije študentov
proti razmeram, ki vladajo na šolah in ki bi se dale z nekoliko več dobre volje
temeljito izboljšati. Sliki kažeta dva prizora s študentovskih demonstracij

Po ameriških volitvah

Amerika ima novega predse-
dika. V ostrem boju s Humphreyem
je tesno zmagal Nixon. Značilno
pa je, da je Nixon, letošnji zma-
govalec, dobil tri ali štiri milio-
ne glasov manj kakor Nixon, ki
je bil leta 1960 poražen. Značilna
za letošnje volitve je bila tudi
manjša udležba volivcev: od
skupnih 125 milijonov volilnih upra-
vičencev jih je odšlo na volišče
okoli 73 milijonov; torej niti 60 od-
stotkov. Iz tega izhaja, da je bilo
med volivci obeh strank veliko šte-
vilo dezertarjev, in zmagala je
stranka, ki je imela manj dezertar-
jev. Poudariti je treba še, da je
od leta 1960 do danes dobilo volil-
no pravico dvakrat toliko novih vo-
livcev, kolikor jih je glasovalo za
tretjega kandidata Wallacea.

Nixon se je zameril Americanom
zaradi tega, kar je delal pred dvanaj-
setimi leti in pred dvanajsetimi leti,
Humphrey pa zaradi tega, kar je
delal pred dvema letoma in pred
dvema mesecema. In to je bilo od-
ločilno. Volitve so poudarile bolj
negativno tendenco kakor pozitiv-
no. Američani so volili pri neču-
mu bolj kakor za nekoga. Lahko
rečemo, da so bile volitve neke
vrste referendum o Johnsonovega po-
litiki. Volivci niso imeli izbire:
ali glasovati za Johnsonovega kan-

didata Humphreya, ali pa se temu
upreti. In so se uprli, čeprav se
s tem odpira doba velike negoto-
vosti.

Ugotoviti moramo, da je proti
Nixonu glasovalo devet črncev na
vsakih deset, velik poraz je do-
šel med belci, mladino in inte-
ligenco. Zmagal je med bogataši,
med srednjim slojem in na kme-
tijskih, farmerskih področjih.

Volitve so prinesle veliko razcep-
ljenost v deželi. K temu je treba
dodati še veliko število glasov, ki
jih je dobil skrajno rasistični kan-
didat Wallace, za katerega je zna-
čilno, da je zanj glasoval vsak sed-
mi American, in da je »polovico
svojih glasov dobil v nejužnih dr-
žavah. Wallace je sprožil gibanje,
ki bi utegnilo imeti hude posledice
in se nevarno širiti.

Nixon je izrazil manjšinski pred-
sednik. Če upoštevamo ljudske gla-
sove, jih je dobil skoraj točno to-
liko kakor Humphrey. Odločalo je
večje število »volilnih mož«, ki si
jih je priporil. Če upoštevamo še,
da je Nixon dobil okoli 30 milio-
nov glasov, pomeni, da ni dobil
niti četrtine glasov od skupnih 125
milijonov volilnih upravičencev.

Da so Američani glasovali bolj
proti nečemu kakor za nekoga, go-
vori tudi dejstvo, da je demokratska
stranka ohranila večino tako v
senatu kakor v predstavniki
zbornici.

Kakšna bo Nixonova politika, je
sedaj težko napovedovati, ker se
o njej med volilno kampanjo ni
jasno izrazil in je večkrat menjal
svoje stališče do najvažnejših vpra-
šanj. Nedvomno pa pomeni njego-
va izvolitev pomik na desno in za-
to so to izvolitve pozdravili pre-
stavniki velekapitala in vsi izra-
zili desno usmerjeni krogi. Pozdrav-
ljo je saj kaj reči, ki je
Nixona takoj povabil na obisk.

Kaj bo Nixon lahko napravil kot
manjšinski predsednik? S skrajne
desnice ga ogroža Wallace, v kon-
gresu pa bodo demokraci še pod
večjim pritiskom kenedyjevecev,
mccarthyjevecev in nezadovoljnih
židov, ki dolžijo vodstvo stranke
krivde za poraz. Na drugi strani
je ostala neresna cela vrsta vpra-
šanj, ki jih Johnson ni bil sposo-
ben rešiti.

Glede zunanje politike bo Nixon
morda aktivneje deloval v nega-
tivnem smislu na ameriški pololi,
kar bi utegnilo zaostriti razmere
v Latinski Ameriki. Verjetno bo
iskal bolj poudariti ameriško nav-
zočnost v Evropi in okrepi atlanti-
ski pakt, kar bi moglo prinesiti no-
ve zaostritve.

Po izvolitvi se Nixon sklanja na
tragično razcepjenost v deželi in
poziva na pomirjenje, ter obljublja,
da mu bo »pri smotir premaga-
nje jezu med generacijami in jezu
med plemen«. Nedvomno pa bo
vojna v Vietnamu še dalje glavna
hipoteka, ki bo bremenila ameri-
ško politiko. Vprašanje je, ali bo
Nixon, ki je glede tega vedno ka-
zal še večjo nepopolnost kot Johnson,
hotele in troge, najti izhod,
ki bi mu morda odprl vrata za
širši maneverski prostor na dru-
gih domačih in mednarodnih se-
stojih.

Kaj so ZDA dobile na teh vo-
litvah, je vsekakor težko reči. Za-
to ne ostane drugega kakor poča-
kati na januarsko umestitev novega
predsednika, ko se bo ta znova
znel na politični pozornici, toda
ne kot navaden politik, temveč v
povsem težji vlogi in v negotovosti,
ki morda ne bo nič manjša od ne-
gotovosti, v kateri so se znašli vo-
lilci, ki so v enem samem dnevu
dali Ameriki republikanskega pre-
sednika, demokratsko večino v kon-
gresu in okoli deset milijonov gla-
sov skrajno desničarskem Wal-
laceu.

Študentske manifestacije v Italiji

RIM, 9. — V Rimu je bila da-
nes na filozofski fakulteti skup-
ščina študentskega gibanja, na
kateri so obravnavali reformo, ki
jo je pripravil dekan prof. Lom-

Nesimpatična lobanja

RIHARD GERLACH

Predalnice in mize, obložene z anatomskimi pripravami, steklene oči, čopke umetno prebarvanih človeških las, tablice z barvami kože, človeške in živalske kosti — z eno besedo: vso bogato zbirko antropološkega zavoda mi je profesor Werner velikodušno razkazal in tako ljubezljivo pojasnjeval, da so začele mrtve kosti na poslednjem govoru kar same od sebe. Pripovedoval me o staranju in o boleznih, o podedovanih usodah, o plemenitem izpopolnjevanju, a tudi o najnižji stopnji človekovega razvoja.

Stopili smo še v zadnji prostor, nekakšno ropotarniško kamro, napolnjeno z zaboji, ki so čakali, da jih razpošljejo na vse strani sveta. V njih je bilo orodje in posode, ki ga anatomji potrebujejo pri svojem delu. Nabral sem že toliko vtisov, da mi je kar gozmal v glavi. In prav v trenutku, ko sem se hotel profesorju zahvaliti in se posloviti od njega, me je zadržal nekaj, kar sem dotlej skoraj popolnoma prezrl. Na mizi poleg profesorjeve katedre sem zagledal štiri ali pet lobanj, ki so pritegnile mojo pozornost.

Molče sem jih ogledoval. Profesor Werner je to opazil in rekel: »Res so vredne, da se pomudite ob njih.« Nekaj trenutkov me je opazoval skozi velike naočnike, potem se je rahlo dotaknil ene izmed lobanj in dejal: »To je bila nekakšna lobanja cesarja iz habsburškega rodu. Imena ne morem izdati. Naj pojasnim to, da je vladar, ki jo je nosil, živel in vladal v šestnajstem stoletju. Poglejte ovalno obliko obraza ter izstopajočo spodnjo čeljust! Ali se vam ne zdi, da je v tej drži nekaj za grizenega? Sekavci so pomaknjeni, odlično naprej. Njen gospodar verjetno ni bil nič kaj prijazen gospod...«

Nato je profesor segel po drugi lobanji, majhni in lepo zokroženi. Tehtal jo je v svoji roki, kakor pozibava mati otroka. »To je lobanja Tapaire, hčere ljubljenske poglavarja domaćinov na Havajskih otokih. Zdi se, da je bila to sanjsko navdahnjena deklica. Utonila je v votlini duhov na dnu morja.«

Odložil je lobanjo z veliko obzirnostjo, nato pa vzel v roko drugo, na videz bolj surovo. »To je lobanja makedonskega zarotnika, ki je ustrelil nekega ministra, za kar so ga obesili.« — »In ta tukaj?« — »To pa je lobanja dvorne dame v službi velike vojvodinje. Ko smo jo prejeli, je bila popolnoma brez zob. Luknja poleg luknje...« — Ta lobanja tukaj pa je glava nekdanje samice opice gorile. Poginila je v živalskem vrtu, ko so ji odvzeli mladiča, ki ga je skotila v sužnost. — In zdaj še zadnji primerek! Ostanek glave nekega trgovskega potnika. Pisal se je Klappe. Ogledite si nazmo te grobe sestavne dele! Nazmo, poševo delo, močno poudarjena usta z brado — skratka nesimpatična reč! Moč je bil potvalni agent tvrde z zobnimi ščetkami. Umrl je v dokaj nepojasnjenih okoliščinah v hotelu, kjer je prenočeval.«

Profesor bi bil gotovo nadaljeval svoje predavanje o Klappelu, če ga ne bi bil zmotil sluga, ki mu je prišel povedat, da ga kličejo k telefonu.

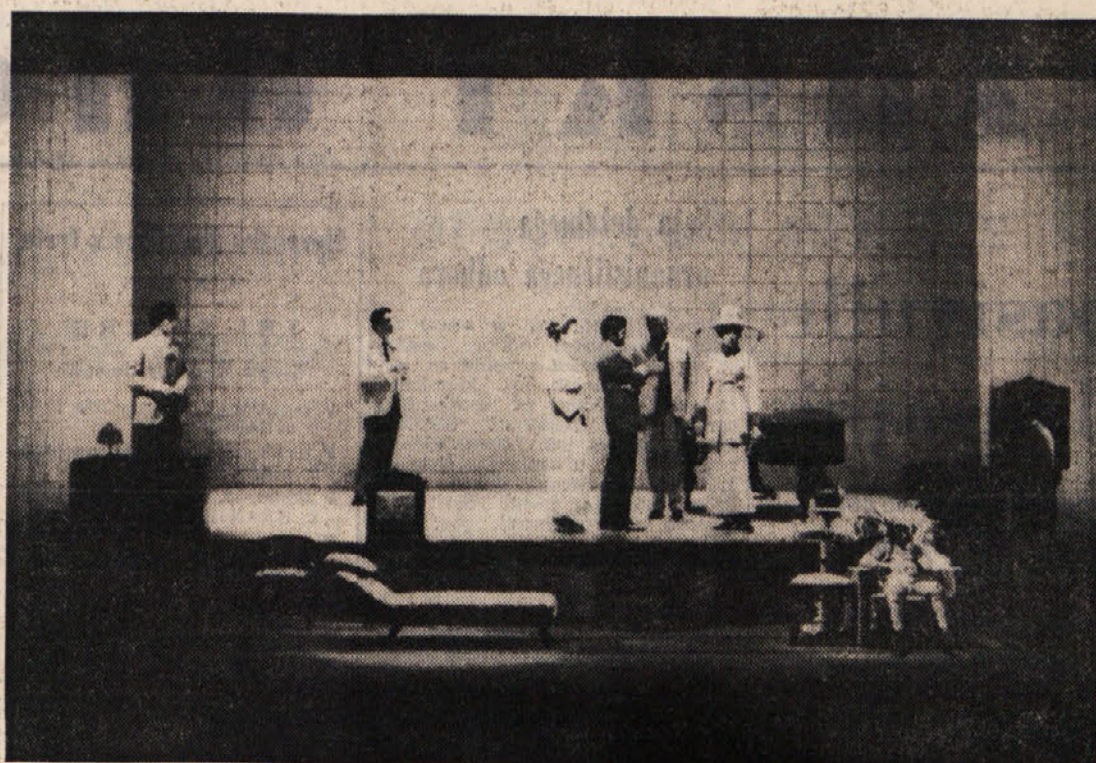
Profesor se je oprstil — in odšel, kakor je dejal — in odšel iz sobe. Ostal sem sam — dvakrat sam, kajti sluga je za seboj obrnil ključ v ključavnici, ga izdri in potisnil najbrž v žep. Kaj mi je bilo stori? Ničesar! Šel sem si vnovič ogledovat lobanje. Naprej cesarjevo, nato Havajsko in na koncu še Klappejevo. Ko sem si njihove značilnosti dovolj vtisnil v spomin, sem pogledal skozi okno na dvorišče, ki je ležalo dve nadstropji nižje. Tema je že vplivala mrak. Javorovi listi kostatega drevesa, ki je zastiralo prost razgled na vse strani, so se začeli nemno gnetati, in v vpletati v temne tone so mraka. Postalo je pusto in neprijetno.

Sedel sem na zaboju, v katerem je mogoče dospela pošiljka mrtvaskih lobanj v antropološki zavod. Potem me je srbelo, da sem moral z roko otipati lobanjo nekdanje Havajke. Zdrnil sem s prsti čez njeno lepo, gladko čelo in se pri tem počutil nekako zadovoljenega.

Potem so mi v domišljiji začeli vstajati prizori iz njenega domnevnega življenja, ki mi je bilo, razen tistega, kar je omenil profesor Werner, popolnoma neznan. Zdelo se mi je, da je princesa oživela in hodila sem in tja. Krasili jo so lepi, dolgi, čez ramena razpušeni lasje, ki so ji padali do pasu navzdol. Na vrhu glave je čepel venček iz cvetja.

Zalostno je stopala. Njene oči so se brezupno ozirale po vodi, po kateri je brodira s svojimi lepimi nogami. V daljavi pa se je prikazalo nekaj podobnega kakor skupina palmovih dreves. Tam blizu je morda stal njen ljubljavi Hatupa, virtuoz na flavto. Nihče ni tako spretno kakor on plaval v bivaljici po morju. V njegovih glasbenih odmevih so bili ujeti vsi zvoki sanj in strasti. Kadar je vlekli ugoden veter, je nosil njegove melodije daleč naokrog. Hatupova flavta je oznanjala ljubezen do Tapaire, hčere poglavarja havajskega rodu, kjer so bili v veljavi strogi, na moč strogih zakonov za zaljubljenca. Med Tapairo in Hatupo je stal tak zakon, ki je predvideval smrtno kazen za združenje med obema, če bi do tega prišlo. Rahle sapice so božale valove, ki so peli pesem o pozabi vsega svetnega; Tapaira pa ni silila ničesar. Ozirala se je samo po kraljestvu senec, v katerem edinem bi mogla postati Hatupi žena. Skale, ki so se dvigale visoko na bregu, so se ji zdele kakor vhod v onostranstvo. Ko se bo do kraja zgostila tema in naredila noč, bo Tapaira napravila tisti korak. Stopila bo z zemlje v podzemlje in se združila s svojim ljubim, ki tako hrepeni po nji. Ah, Hatupa, ali čutiš, kako Tapaira hrepeni po tebi? Kako čaka nate, samo nate?...

(Nadaljevanje na 7. strani)

Tržaško Stalno gledališče igra sedaj delo Itala Sveva »Marijina dogodivščina«. Lepo uprizorjeno delo je deležno lepega obiska. (Prizor iz uprizoritve.)

ZBIRKA NOVEL PRIMORSKEGA PISATELJA

Danilo Lokar

BELA CESTA

Danilo Lokarja, zdravnika in pisatelja iz Ajdovščine ni treba posebej predstavljati. Od kar je po vojni že kot zrel človek nadomna zaposlen vstopil v slovensko književnost, je šla njegova pot ves čas navzgor. In če je v zadnjih desetih letih, po prejemu Prešernove nagrade za zbirko Sodni dan na vasi, objavil šest knjig novelističnih zbirk, potem je to samo dokaz njegove novelistične tvorbnosti. Ta samostojni pisatelj, umetniški oblikovalec primorskih ljudi in njih življenja, je danes trdno po-

nja pisateljevih rojakov, pomeni pa tudi nov korak v Lokarjevem pisateljskem razvoju. Ne morda sicer motivni ali vsebinski temveč oblikovni. Zato bodo slovenski bralci z zanimanjem segali po novi knjigi Danila Lokarja, ki si je pridobil gotovo že dosti zvestih bralcev.

Novela, objavljena v zbirki Bela cesta, posega v življenje pred šestdesetimi, osemdesetimi in več leti in je zato v njih pisateljev pogled uprt v daljno preteklost. Čeprav je vsaka od novel samostojna, pa so vendar

V tej svoji največji knjigi je pisatelj uporabil nekoliko drugačen način pripovedi, bolj sodoben oziroma moderen. Pisatelj namreč v svoji pripovedi preskakuje od dogodka na dogodek, od osebe na osebo, predvsem pa se iz sodobnosti vrača v preteklost ter spet preskakuje naprej. Ker to dela brez posebnih ločitev in ker je v zgodbo vtikal tudi vrsto drobniš epizod, je njegova pripovedna tehnika precej podobna filmski pripovedi. Vendar pa nam tak način, preskakovanje v času, fragmentaren stil in nedodolnost, vseh tudi zamagljeno, ki ostane tako ne samo neizdelana in ne nakazana, temveč tudi malce nejasna.

Sl. Ru.

Jože Falout
z orkestrom
RAI v Rimu

Slovenski hornist solist Jože Falout (na sliki) bo 14. t.m. nastopil z velikim orkestrom RAI iz Rima. Igral bo v Straussovem Koncertu za rog in orkester v Es-durju. To je gotovo izredno priznanje, saj bo prav Falout prvi jugoslovanski instrumentalist, ki bo igral s tem orkestrom. Ker gre za abonmajski koncert, bo slovenski solist nastopil pred številnim občinstvom. Koncert bodo registrirali in ga bodo posneli po radiu. — Sicer pa je to že drugo Faloutovo gostovanje v Italiji v tem letu. Pred dvema mesecema je z videmskim filharmoničnim orkestrom igral Koncert za rog in orkester italijanskega skladatelja Ezia Vittoria, ki je to skladbo njemu posvetil in je v njegovi izvedbi doživel krstno izvedbo; koncert se je potem še štirikrat ponovil in Falout je bil deležen laskave kritike.

Ze nekaj časa je poteklo, odkar je izšla prva številka novega letnika GALEBA, te priljubljene mladinske revije. Upamo, da je v tem času že tudi prišla v roke čim širšemu krogu naših šolskih otrok. Pripravo našemu letniku za letošnji letnik pripravil Klavdij Palčič, v sami številki pa srečamo še druga imena znanih ilustratorjev, prijateljev Galebja. Tudi med avtorji besedil naletimo na »stare znance, vmes pa je tudi kako novo ime. Zgodbe, pesnice, poučni del — in vse bogato ilustrirano — ter končno še nagradna uganika, vse to je v prvi številki Galebja in bodobno bo tudi v prihodnjih številkah.

Njeh nasproti je stala v strogi drži vojvodinja. Imela je na sebi obleko iz črnega tafta s čipkastim ovratnikom. Zarezi na desni in levi strani ustov sta izdajala izniti izraz.

Tedaj so se treskoma odprla vrata. Nisem bil več zaklenjen. Vstopil je Klappe, mož, ki je na debelo prodajal ščetke za zobe. Postavil se je pred cesarstvo z veliko gesto in zmagovitim pogledom. Z eno roko je nenehoma mahal po zraku kakor bi nekaj žagal, in sicer v praznino. V drugi roki je držal aktivko in kovček. Izpod nosu so mu viseli močni, zasukani brki, pod njimi sta se poblebskavali dve vrsti belih zob. Klappe je povzel:

»Velicanstvo, prihajam vam po-
nižno ponuditi najboljšo ščetko za
umivanje zob. Ščetke moče trd-
ke trajajo poprečno sto let, to
vam lahko jamčim. Kdor ravnja z
njimi obzirno in varčno, pa jim
lahko podaljša življenjsko dobo
čez sto let. To ščetke so nareje-
ne po najboljših znanstvenih iz-
kušnjah in so nepreokljive. Na-
še geslo je: Prvo vrstna kakovost
in pravilno nizke cene! Realno
je realno! Velicanstvo, prosim po-
izkusite ščetko naše izdelave! Pre-
pričan sem, da boste z njo zado-
voljni. Ko si boste umili zobe s
to ščetko, vam bo tekla beseda
laže in bolj sproščeno z jezika.«

Klappe je imel navado, da je
zadnji zlog vsake besede na kon-
cu jezika poudaril. Pri tem je se

vse štiri vsebinsko in motivno
povezane in prepletene. V njih
nastopajo deloma tudi iste ose-
be, sicer v različnih obdobjih
svoje življenja. Tako bi lahko
ta knjiga predstavljala tudi o-
grodje za daljši pripovedni tekst,

Niti ruski pesnik Aleksander
Sergejevič Puškin niti avtor bio-
grafije o njem Henri Troyat slo-
venskim bralcem nista neznanca.
O Puškinu skoraj ne bi izpuš-
ljali besed, saj so se zanj navdu-
ševali prijatelji poezije pri nas
že v preteklem stoletju. Po za-
slugi prevajalcev Vladimirja Le-
vstika in zlasti Mileta Klopčiča
(da ne omenjamo pri tem Ivana
Prijetelja in Rada Bordonja) pa
nam je v zadnjem času Puški-
nova poezija postala še bližja.

Henri Troyat, francoski literar-
ni zgodovinar, član Francoske a-
kademije, sicer pa ruskega po-
rekla, nam je znan po šte-
vilni in biografiji o Levu Nikola-
jeviču Tolstoju, s katero je bi-
la lani zaključena izdaja izbrane-
ga Tolstojčevega dela. Ko bodo
zdaj slovenski bralci vzeli v ro-

ke biografsko delo o Aleksandru
S. Puškinu izpod peresa Henrija
Troyata, bodo upravičeno prič-
kovali kvaliteto delo o razgiba-
nem življenju velikega pesnika.
In v svojem pričakovanju re-
nično ne bodo razočarani. Knji-
ga, katere slovenski prevod Vi-
tala Klavusa je izdala Državna
založba Slovenije v zbirki Bio-
grafije (na žalost je izšel šele 1.
del tega obsejnega dela), bo za
slovenske bralce, prijatelje po-
ezije in ljubitelje Puškina drago-
ceno delo.

Troyat v svojem delu nadrob-
no prikazuje Puškinovo življen-
sko pot in vse tiste dramatične
trenutke tega življenja, močno
odvisne od razmer v tedanji Ru-
siji. Zanje je značilen Napoleo-
nov pohod v Rusijo in upor de

kabristov leta 1825. Prav zaradi
tega se bralce ne poudi samo o
Puškinu in njegovem življenju,
temveč tudi o okoliščini, v kateri
je rasel mladi pesnik. Troyatovo
delo torej ni samo biografija o
Puškinu temveč tudi slika raz-
mer v tedanji Rusiji in Evropi.
Troyat pa je predvsem literar-
ni zgodovinar. Zato knjiga o Pu-
škinu ni biografski roman tem-
več biografija, združena z li-
terarno zgodovinsko študijo o ve-
likem pesniku in s sociološko št-
dijo o Rusiji tedanjega časa. To
pa ne predstavlja ovire, da pi-
sanje ne bi bilo izredno privla-
čno in zanimivo, pestro in raz-
gibano, da se bere kot najboljši
literarni tekst. Pozna se, da Troyat
odlično obvlada svojo izredno
bogato literaturo o Puškinu, vse
študije o njem in da spretno iz-

ANGLEŠKA PUBLIKACIJA O SLOVENSKEM IN JUGOSLOVANSKEM ČASNIKARSTVU

(Dr. Fran Vatovec, »The development
of the Sloven and Yugoslav Journalism«)

Doktorja Frana Vatovca, pri-
morskega rojaka — rodil se je
leta 1901 v Gradisku ob Soči —
poznamo že precej dolgo in spre-
mljam njegovo bogato in plodno
delo na najrazličnejših področ-
jih.

S posebno vneto pa dr. Va-
tovce proučuje zgodovino slo-
venskega pa tudi jugoslovanskega
časnikarstva. To polje je pri-
nas doslej še precej neraziska-
no in premalo proučeno. Dr. Va-
tovce se je tu razvil v poklicnega
zgodovinarja slovenskega in
jugoslovanskega časni-
karstva. Ker ima pri svojem de-
lu srečno roko in vse pogoje za
znanstveno delo, dosleda lepe u-
spehe in nam je prikazal svoje
delovno polje že z nekaj uspeš-
ni spisi o tej snovi.

Te dni sem bil spet prijetno
presenečen, ko mi je prišla v ro-
ke najnovejša Vatovecova publi-
kacija o zgodovinskem prikazu
slovenskega in jugoslovanskega
časnikarstva. To pot v angleškem je-
ziku. Tako je marljivo dr. Va-
tovce storil naši publicistiki in
zgodovini našega časnikarstva ve-
liko uslugo, ker je s svojo naj-
novejšo brošuro seznanil zdaj tu-
di znanstveni svet z našim tovrst-
nim razvojem.

Nedavno, v letošnjih poštini-
cah, se je vršil v Ljubljani se-
stanek znanstvenikov, publici-
stov in renomiranih časnikarjev
z vseh strani sveta, da bi se po-
razgovorili o sredstvih obvešča-
nja in mednarodnega sporazume-
vanja. To je bila plemenita ide-
ja, ki je zbrala pod ljubljanskim
gradom udeležence iz raznih dr-
žav.

Udeleženci tečaja so prejeli ob
koncu razgovorov in predavanj
razno tiskano ali razmnoženo
gradivo, ki jim bo služilo za do-
mači študij in nadaljnje izpopol-
njevanje. Med drugim so prejeli
tudi najnovejšo Vatovecovo bro-
šuro »The development of the
Sloven and Yugoslav Periodical
Journalism« (Razvoj slovenskega
in jugoslovanskega periodičnega
časnikarstva).

Brošura je založila Visoka šo-
la za politične vede v Ljubljani.
Avtor dr. Fran Vatovec je pod-
črtal v krajšem uvodu vse ka-
rakteristične znake slovenskega
in jugoslovanskega časnikarstva,
zlasti glede na zgodovinsko raz-
vojno pot.

Zakaj je izšla omenjena bro-
šura prav v angleščini? Odgovor
je kratak: na simpoziju v Ljub-
ljani so bili ljudje z različnih
delov sveta in je angleščina ne-
kako prevladovala kot posredno-
valni jezik med večino udeležencev.
Brošura obsega 106 s tehni-
ko IBM razmnoženih strani.

Vatovecovo delo je zanimivo že
v svoji zasnovi. Za izhodišče zgo-
dovinskega prikaza razvoja slo-
venskega časnikarstva je služil
avtorju izid prvih slovenskih pe-
riodičnih tiskov. Brošura podaja
sicer na splošno prikaz sloven-
skega periodičnega tiska, vzpo-
redno pa je govori tudi o razvo-
ju časnikarstva v ostalih jugo-
slovanskih republikah. Ta sila
zgoden Vatovec prikaz niza
pred bralcem slovenski in jugo-
slovanski časnikarski tisk. Šte-
vilni naslovi raznih tiskov gove-
re o naši bogati izletni periodič-
nega tiska od prvih začetkov pa
do danes.

Dr. Vatovec šteje za prvi slo-
venski periodični tisk Trubarjev
»Ta slovenski koledarj«, ki je
izšel — šest let po prvem slo-
venskem tisku Trubarjevem A-
becedniku — leta 1557 v nem-
skem mestu Tübingenu ob Ne-
ckaru. Tjaksaj se je zatekel naš
prvi pisar in kulturni prvo-
rec, začetnik slovenskega pismen-
stva Primož Trubar pred svojimi
preganjalci. (Pred leti sem ob
obisku Tübingena in drugih kra-
jev ob Neckaru in v soseski,
kjer je Trubar deloval in ustvar-
jal, ugotovil, da je v Deredinge-
nu, predmestju Tübingena, ena
izmed tamkajšnjih ulic imeno-
vana po našem Trubarju: Truber-
strasse.)

Naj poudarim, da so bili prvi
slovenski periodični tisk samo
pratike in koledarji. Dr. Vato-

vec nas opozarja v svojem pri-
kazu še na druge koledarje, ki
so bili za temeljno izhodišče slo-
venske periodike. V 17. stoletju,
bolj točno: leta 1781 — je izšla
slovenska »Večna pratika«, po-
zneje pa Velika pratika in Mala
pratika iz leta 1806 itd.

Za vzporedje pa navaja dr. Va-
tovce tudi podobne periodike pri
drugih jugoslovanskih narodih.
Med letnimi tiskovi navaja »Slave-
no« serbski magazin iz leta 1768,
ki ga je izdal v Benetkah Za-
haria Stefanovič Orfelin. Vatovec
nadaljuje s prikazi še drugih ko-
ledarjev iz naših republik.

Poglavje organiziranega časn-
ikarskega delovanja nadaljuje Va-
tovce v posebnem poglavju. Za
izhod mu služijo Vodnikove Ljub-
ljanske Novice, ki so prvič izšle
leta 1797 in so prihajale v roke
prvih slovenskih bralcev sloven-
skega časnika vse do leta 1800,
ko so prenehale izhajati. Zato u-
pravičeno imenujemo veseleje
meniša Valentina Vodnika za o-
četja slovenskega časnikarstva.
Srbi pa so dobili prvi časnik
Serbskije Novine. Za vzporedje
Vodnikovim Novicam omenja dr.
Vatovec še vrsto drugih časn-
ikov iz raznih predelov Jugosla-
vije.

Kdor bo prelistal Vatovecove spis-
si, bo osveščen spomin se z iz-
dom Bleiweisovih Kmetijskih in
rokodelskih novic in francoskega
časnika, ki je izhajal pri nas pod
Napoleonom »Telegraphie Officielle
des Provinces Illyriennes«. Ta v
francosčini pisani list je izhajal
v Ljubljani v letih 1810-1813. Va-
tovce navaja še Kranjsko Čbeli-
co iz leta 1830, 1834 in 1848.

Zatem sledi v Vatovecovi bro-
šuri še sto in sto podatkov iz
najrazličnejših časov, ko so se
naši predniki borili za svoje pra-
vice s — peresom...

Dr. Fran Vatovec je posvetil
posebno pozornost razvoju socia-
lističnega tiska — proletarskega
tiska. Tako so bili udeleženi
ljubljanskega simpozija seznanje-
ni z dolgo in naporno potjo, ki
jo je prehodil naš svobode in
napredka željni človek do zmage
in svobode. Periodični tisk je bil
pri teh prizadevanjih sredstvo,
ki je rodilo uspeh. Dr. Vatovec
zasluži za to delo naše iskreno
priznanje in zahvalo.

Dr. Vatovec živi zdaj v Ljub-
ljani kot upokojenec. Njegova o-
bilna življenjska energija pa ga
še nenehoma sili k delu: pred-
ava na ljubljanski Visoki šoli za
sociologijo, politične vede in no-
vinarstvo predmeta Razvoj jugo-
slovanske periodične publicistike
in Retoriko. Nenehno suče tudi
svoje spretno publicistično pero.
Bralci osrednjih slovenskih časn-
ikov v Ljubljani pogosto bere-
jo njegove članke. Vatovec pa
objavlja članke tudi v izvenl-
jubljanskih časnikih, tako v Mari-
borskem Večeru, pa tudi pri-
morski dnevnik ga šteje za svo-
jega stalnega sodrujnika.

Naj spomnim bralce Primor-
skega dnevnika, da je dr. Fran
Vatovec objavil med drugim v
tem našem dnevniku razpravo o
Cankarju, čigar 50-letnice smrti
se bomo spomnili v letošnjem
decembru (umrl je 11. 12. 1918).
Vatovecva razprava je izšla po-
zneje tudi v samostojni brošuri
»Cankarjeva publicistika in Trste
v založbi Založništva tržaškega
tiska. Brošura obsega 40 strani
z letnico izida 1966.

Zgolj v dokumentacijo o Va-
tovcevi publicistični dejavnosti
navajam, da je izšla pred leti
tudi njegova 70 strani obsegajo-
ča knjiga »Slovenski časnik« kot
prvi del gradiva iz avtorjevega
bogatega zaklada o zgodovini
slovenskega periodičnega tiska. I.
del obsega gradivo od naših pr-
vih časnikarskih poskusov do za-
četkov pa do leta 1843, ko so za-
čele izhajati Bleiweisove Kmetijs-
ke in rokodelske novice. Knji-
ga je izšla v založbi mariborskih
Obzorij in je danes zaradi pre-
zanimive in poučne vsebine raz-
prodana. Zdalj pripravljav avtor
dr. Fran Vatovec še nadaljeva-
nje. Vatovec uporablja v svojem
prikazu zgodovine slovenskega
časnikarstva vse moderne prijeme
in upošteva tudi politične, družbe-
ne in ekonomske pogoje v posa-
meznih dobah naše zgodovine.

Njegovi spisi so prikazani z raz-
nih gledišč in dokumentirani vse-
stransko, kar jim daje poseben
mik in čar. Zato je vsako Va-
tovcovo pisanje poučno tudi za
preprostega človeka, ker je pri-
jetno branje.

Prejšnje njegove razprave, med
drugimi »Zgodovina jugoslovans-
kega novinarstva I« — strani
272 — in »Ob zibelki Slovenske-
ga naroda« — strani 32 — in se-
dalj izšla publikacija v angle-
ščini posrečeno vrše svojo kul-
turno in informativno nalogo do-
ma in v tujini med znanstveniki
publicistike.

Za dokaz o pridonosti Vatovec-
vega publicističnega peresa naj
za konec svojega prikaza nave-
dam samo kratko »metaphorico-
dokumentacijo« dr. Fran Vatovec
je napisal v zadnjih letih okrog
200 (dvesto!) članikov in razprav,
v samostojnih knjižnih publika-
cijah pa nad 1000 strani tekstov.

Jože Zupančič

Troyatova biografija Puškina

KNJIGE
KI O NJIH
POROČAMO
DOBITE
V
Tržaški knjigarni
FRST — Ul. sv. Franciša 20
Telefon 61-792

RADIO VIZIJA

NEDELJA, 10. NOVEMBRA

PONEDELJEK, 11. NOVEMBRA

RADIO TRST A

RADIO TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 10.00 Godalni orkester; 10.40 V praznični tonu; 11.15 Malot: «Brez doma»; 12.00 Na božna glasba; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Z glasbo po svetu; 15.30 Cortese: «Vsakdo ima svojo postavbo»; 16.25 Pianistka Jonesova; 16.45 Pesmi; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Koncert; 18.45 Operetne melodije; 19.30 Lahka glasba; 20.00 Sport; 20.30 L. Reharr: «Sodarij»;

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slov. pesmi; 12.10 Pomenek s poslušalkami; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Z glasbo po svetu; 15.30 Cortese: «Vsakdo ima svojo postavbo»; 16.25 Pianistka Jonesova; 16.45 Pesmi; 17.30 Beseda in glasba; 18.00 Koncert; 18.45 Operetne melodije; 19.30 Lahka glasba; 20.00 Sport; 20.30 L. Reharr: «Sodarij»;

TRST

12.05 Trio Tommasi; 12.25 Tretja stran; 13.15 Domači avtorji;

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.00 Prens RL; 10.00 Orkester; 10.45 Priljubljene skladbe; 11.30 Danasnji pevci; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 14.10 Za oddih in razvedrilno; 14.30 Zvoki in barve; 15.30 Popularne skladbe; 16.30 Sportni ponedeljek; 17.00 Jugoslavija v svetu; 17.40 Tenorist Fausto Cruscich; 18.00 in 19.30 Prens RL; 19.00 Trombetti Hackett;

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.10 Zvočni trak; 10.35 in 11.08 Ura glasbe; 12.05 Kontrapunkt; 14.45 Nove pesmi; 16.30 Moderne melodije; 17.10 Program za mladi; 18.30 Umetnost in književnost; 19.13 Roman; 20.15 Sestaneček petih; 21.00 Koncert.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.45 Orkestri; 9.40 Glasbeni album; 10.17 Jazzovska panorama; 11.40 Pesmi; 13.00 Sport in pregled; 14.05 Juke box; 14.45 Glasbena paleta; 15.15 Znanstvena oddaja; 16.00 Nove pesmi; 16.35 Glasbena enciklopedija; 17.10 Popolnadeni spored; 18.35 Enotni razred; 18.40 Poljudna enciklopedija; 19.00 Leteči krožniki; 20.00 Operni pregled;

III. PROGRAM

10.00 Nabožna oddaja; 10.45 Schumann, Sonata op. 14; 12.20 Violettjeva sonata št. 2; 13.30 Bartok, Kantata; 15.15 Giuranna; 16.45 Marilj; 17.20 Francoska; 18.15 Gospodarstvo; 19.30 Lahka glasba; 19.15 Koncert; 20.30 G. Bandini;

FILODIFUZIJA

8.00 Schubert, Simfonija št. 3, Liszt, Madžarska fantazija; 8.35 Madrigali; 10.10 Marcello, Sonata št. 4; 10.20 Beethoven, Variacije in fuga; Blacher, variacije;

SLOVENIJA

6.05, 7.00, 13.00, 19.30 Poročila; 7.20 Inform. oddaja; 7.30 Za kmetijske proizvajalce; 8.05 N. Nosov: Nenavadno potovanje Nezaleka in njegovih tovaršev; 9.05 «Dobro dan»; 10.05 Se pomnite, tovariši!; 10.45 Pogovor s poslušalci; 13.15 Veliki orkestri; 13.30 Nedeljska reportaža; 14.05 Glasba za razvedrilno; 14.30 R. Schneider-Schelde: Literarni večer (humoreske); 14.45 Ansambel bratov Avenik; 15.05 Sportno popoldne; 17.05 Ansambel The Shadows; 17.30 Fred von Hoerschelman: Solina; 18.45 Violinist N. Milstein; 19.00 Lahko no, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 «V nedeljo zvečer»;

ITAL. TELEVIIZIJA

11.00 Maša; 12.00 Nabožna oddaja; 12.30 Settevoci; 13.30 Dnevnik; 14.00 Kmetijska oddaja; 14.45 Sportni prenosi; 17.00 Spored za najmlajše; 18.00 Popolnadeni spored; 19.00 Dnevnik; 19.10 Polčas nogometne tekme; 19.55 Sport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Miller: «Smrt trgovskega potnika»; 22.25 Sportna nedelja; 23.10 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 TV film: «Skrito zlato»; 22.05 Settevoci.

JUG. TELEVIIZIJA OD 10. DO 16.-IX. 1968

NEDELJA, 10. novembra

20.00 in 22.20 Dnevnik 9.30 Doro nedeljo voščimo 10.00 Kmetijska oddaja 10.50 Proslava ustanovitve f. korpusa 12.30 Črni biseri — jug. mladinski film 18.00 Izvajanje — film 19.05 Pevka Juliette Greco 20.50 Poje Jack Brel 16.20 Sportni pregled.

PONEDELJEK, 11. novembra

17.00, 20.00 in 22.40 Poročila 9.35 in 14.45 TV v sol. 10.30 in 15.40 Ruščina 11.03 Osnove splošne izobrazbe 16.10 Anglesčina 17.05 Oddaja za otroke 17.30 Ose — film 18.00 Po Sloveniji 18.30 Kako se otroci učijo 18.50 Reportaža 19.20 Charles Aznavour 19.50 Cilek 20.35 Anouilh: Valček tereoridev — Mestno gledališče.

TOREK, 12. novembra

20.00 in 23.00 Poročila 9.35 in 14.45 TV v sol. 10.30 in 15.40 Anglesčina 11.00 in 16.10 Osnove splošne izobrazbe 16.40 Francosčina 18.10 Risanka 18.20 Sedmodobna prehrana 18.35 Peči na olje 18.45 Stanka Kovacich in Viti Ahačič 19.05 O slovenskem turizmu 20.40 Za dva solca upanja — ital. film 22.30 Trije dueti in en sol. — baletna oddaja.

SREDA, 13. novembra

17.20, 20.00 in 22.50 Poročila 9.35 TV v sol. 17.25 Zgodbe iz pipe — lutke 17.45 Risanka 18.00 Pisani trak 18.20 Oddaja

POMEMBNA ODLOČITEV OBČINSKEGA ODBORA

Odobren načrt in prva faza izgradnje nove ceste in parkirišča pri Rdeči hiši

Celotno delo bo veljalo 250 milijonov lir - Izdelava načrta pokritega plavalnega bazena - Mar bodo božična voščila letos tudi v slovenščini?

V bližini mednarodnega prehoda Rdeča hiša bo občinska uprava zgradila — v skladu z regulacijskim načrtom — novo cestno omrežje, ki naj odstrani težave, nastajajoče pri prehodu zaradi sedanjih prevelike stisnjenosti cest in parkirišča. Načrt je na zadnji seji odbora v petek zvečer predložil odbornik za javna dela Lupieri, ki je povedal, da bo njegova ureditev terjala 250 milijonov lir. V obrazložitvi je odbornik dejal, da gre za izgradnjo cestne povezave med ulicama Blaserna in Giustini, ki bo speljala v bližini semenišča in grajskega pobočja, da ne bi nastajale težave zaradi krivanja tranzitnega prometa, ki bo speljal po tej novi cesti, in pa krajevnega. Omenjeni del ceste, ki bo sestavljen iz dveh enosmernih cest širokih po 7 metrov, pločnikov in z gradbo po sredini med obema

cestiščema, bo predstavljala začetek gradnje hitre ceste ob vzhodnem in severnem delu mestu, ki so jo predvideli tudi izdelovalci regulacijskega načrta. Vrh tega bodo razširili parkirni prostor ter zgradili cestno, ki bo parkirišče povezovala z novo potjo.

Obvozna pot — menimo, da je takšen naš primerjalni — ne bo samo pospešila prometa vozil, ki so namenjena prek meje, ampak bo tudi izvršeno dopolnilo obstoječega ureditvenega izgradnje novega mednarodnega mejnega prehoda pri Standeržu za cestni in železniški promet, da bi se naše mesto v vse večji meri vključevalo v prometne tokove in poslovne zveze med Italijo in srednjo Evropo.

Odborniki so že odobrili prvo fazo izvršilnega načrta, za katerega je predvidenih 150 milijonov lir; ta znesek si bo občinska uprava

zamislila ob praznični javni razstavitvi pomembnih mestnih krajev, ki je dobra in jo občani pozdravljajo. Vendar pa imajo glede tega svoje pripombe, na katere so se opozorili tudi občinski svetniki. Ker se nam vidijo umestne in ker je sedaj zanj primeren čas, bi si jih dovolili prav na kratko omeniti, da bi bili občinski predstavniki ponovno — predsejem pa pravočasno z njimi seznanjeni. Goriška občinska uprava namešča v slovenskih vaseh Standerž, Podgora in Pevma praznična voščila, ki so bila doslej vedno napisana samo v italijanski. Mar ne bi letos takšna voščila naslovila na svoje občane tudi v njihovem jeziku? Če nas spomin na vasa, so takšen predlog nekega svetnika na seji občinskega sveta ugodno sprejeli sami odborniki. Mar ne bi bilo lepo in docela v skladu s prazniškim vduhom, če bi bilo ob italijanskem voščilu napisano tudi slovensko?

Komisija za doručanje mladino pri SKGZ priredi med božičnimi počitnicami enotensko zimovalje v Zg. Gorjah pri Bledu. Vpisovanje in pojasnila na sedežu SKGZ v Gorici v Ul. Ascoli 1.

Od 11. do 20. novembra Silvestra razstava Silvestra Godine. Znan tržaški slovenski slikar Silvester Godina bo razstavljal v Gorici. Otvoritev razstave, ki jo prireja v Pro Loco v Pasaži v Ul. Diaz, bo jutri, 11. t. m. Slike bodo na ogled goriškemu občinstvu do 20. t. m.

V Tržiču širijo termoelektrarno. Termoelektrarno ENEL v Tržiču so pričeli širiti, da bi njeno zmogljivost podvojili do leta 1970. Zgradili bodo nov generator, ki bo proizvajal 160.000 kW, prav tolikšno energijo kot jo proizvajala sedanji. Stroški bodo znašali nekaj milijard lir. Z okrepitvijo moči bo sedanja termoelektrarna v celoti zadostila elektrikoenergetskim potrebam naše dežele.

Povratek gasilcev. Včeraj nekaj pred 14. uro popoldne se je vrnil oddelek goriških gasilcev, ki je prejšnje dni v okviru akcije gasilcev III. področja, odšel na pomoč na naspje ob reki Padu, ki bi takoj intervenirali, če bi bila nevarnost poplave ob našranjanju reke.

Prihodno sredo v Gorici Sestanek turističnih delavcev naše dežele in Slovenije. Prisoten bo tudi deželni odbornik za turizem Moro.

V sredo se bodo v Gorici sestali zastopniki turističnih ustanov iz Slovenije in dežele Furlanija-Juljske krajine. Sestanek prireja goriška Pokrajinska turistična ustanova, ki je že imela podobne stike s turistično zvezo iz Nove Gorice. Z jugoslovanske strani bodo prisotni zastopniki Turistične zveze Slovenije iz Ljubljane in turistični zastopniki iz Nove Gorice in Kopra, turizem naše dežele pa bo do zastopali predstavniki Pokrajinskih turističnih ustanov iz Gorice, Trsta in Vidma ter deželni odbornik za turizem Enzo Moro. Po nedavnem sestanku turističnih delavcev iz Gorice in Nove Gorice, ki je bil prav tako v Gorici in kjer so preučili razširitev sodelovanja ter odobrili tudi nekatere sklepe, bodo na najavljenem širšem sestanku lahko obravnavali turistične probleme na širšem področju, ki zajema republiko Slovenijo na eni in našo deželo na drugi strani.

Koristi za obe strani se bodo

Občinski davki v Doberdobu. Na oglasni deski na županstvu v Doberdobu bodo se do 19. t. m. na vpogled seznanili plačevalci občinskih davkov za leto 1969. Prizadejmo se poslati tudi uradno obvestilo na dom. Proti morebitnim nepravilnostim pri vpisu imajo prizadejati možnost pritožbe v teku enega meseca od objave uradnega obvestila.

Počitnice v zdraviliščih s prispevkom INAM. Pokrajinsko vodstvo bolnišnice blagajne INAM sporoča vsem svojim zavarovalcem, delavcem in njihovim družinam, da je treba vložiti prošnje za prispevek INAM pri stroških za zdravilišča v letu 1969, pri področnih sekcijah ustanove najkasneje do 31. decembra letos.

Letna skupščina UGG. Na letni skupščini združenja «Unione Ginnastica Goriziana» je predsednik Bigot poročal o dosednjem delovanju ter med drugim omenil pričetek gradnje kotlarnišča

Val stavkovnega gibanja na Goriskem

Po štirih tednih stavke polnilec etatev v podgorski tekstilni tovarni so tri sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL proglašile nadaljnjo dvodnevno stavko, ki bo trajala do torka. Če se v ponedeljek ravnateljstvo tovarne ne bo odločilo za sprejem delavskih zahtev, bodo sindikalne organizacije stavkovno gibanje zaostrele. Sindikati so sklicali za jutri, 11. novembra, ponovno stavko kovinarjev Safog, ki bo trajala po eno uro za vsako izmeno. Nočna izmena bo stakvala dve uri. Ob 10.30 bo pred podjetjem sindikalno zborovanje. V torek, 12. novembra bo vsaka izmena stakvala po dve uri, nočna pa tri.

Sestanek PSIUP v Doberdobu

V sredo, 13. novembra, ob 20.30 bo v Doberdobu sestanek članov PSIUP iz Doberdoba in Sovodenj. Pogovarjali se bodo o predkrogovnih vprašanjih in še zlasti o vprašanjih, ki zanimajo slovensko narodno zvezdo repalič, goriški grob pa bodo namestili pred ljudskimi vrtem.

OKROŽNO SODIŠČE V GORICI

Finančni stražnik je v Jamljah ukradel čeke in bencinske bone

Dobil je dva meseca zavora pogojno - Dve leti zavora za bahača, ki je obrekoval poljskega čuvaja

Pred okrožnim sodiščem v Gorici se je moral na zadnjem zasledanju zagovarjati 22-letni bivši finančni stražnik Mario Lupatelli iz Cura di Vetralla v pokrajini Viterbo, ki je še lani služil pri finančnih stražnikih v Jamljah. Obtožen je bil, da si je prisvojil tri potovalne čeke po 100 nemških mark vsak ter eno nakazilo za bencin za tuje turiste, na škodo Jozefa Pahorja iz Jamlji, ki je hranil čeki in nakazilo v ženski torbici v svoji hiši v Jamljah, kjer je bil tudi obtožen finančar. To se je zgodilo lani v začetku septembra.

Zadeva je prišla na dan po naključju, ko se je Lupatelli ponesečil dne 8. septembra lani ob 23. uri pri neki prometni nesreči v Gradežu ter so ga obdržali v tamkajšnji bolnišnici na zdravljenje. Med njegovimi rečmi, ki so jih poslali na komando finančarjev, so našli omenjene tri čeke, izdane na ime turista iz Zahodne Nemčije Rudolfa Langa iz Hofa. Ko so ga zaslišali, je Lupatelli izjavil, da je čeki in nakazilo našel na cesti v bližini gostilne v Starih Jamljah, spravi se skupaj v žep, pozneje pa je pozabil vrniti blago zakonitemu lastniku.

Preiskovalni organi pa so kmalu ugotovili, da je obtožen ukradel omenjeno blago Jozefu Pahorju, pri katerem so dobili še 9 takih čekov v čekovni knjižici, kjer so se skladata zaporedne številke in vse druge značilnosti s čeki, ki so jih našli pri Lupatelliju. Prav tako so našli tam še tri bencinske bone. Pahor, ki je znan tudi pod imenom «Bepi» ter je preprosto domaćina, je povedal, da je našel torbico z omenjenimi predmeti blizu Doberdobaškega jezera. S svojim bratrancem Alojzjem Frandolcem je šel nato v Staranec, da bi poiskal lastnika, ki je že 18. avgusta prijavil tatvino na komisariatu v Gradežu.

Državni tožilec je za finančarja predlagal 9 mesecev zavora, sodišče pa ga je obsodilo na 2 mesece zavora in 30 usodil lir globo ter plačilo stroškov. Kasneje je pogojena in je ne bodo vpisali v kazenski list. Bani ga je odv. Sardo iz Tržica.

Sodniki so bili precej bolj strogi z drugim obtoženem 44-letnim trgovcem Bartolomeom Alessijem iz Turina, ki je dne 2. septembra 1966 v svoji izjavi pred karabinjerji v Gradežu izjavil, da je občinski policijski stražnik iz Gradeža, Gradizadio Zuliani dne 18. avgusta 1966 v njegovi prisotnosti izrekel žaljeve besede napram njemu in predsedniku republike Saragatu, čeprav je točno vedel, da to ne odgovarja resnici. Takrat so proti Zulianiju uvedli sodni postopek, ki pa so ga pozneje ustavili. Potem pa je Zuliani vložil tožbo proti Alessiju zaradi obrekovanja.

Državni tožilec je orisal Alessija kot arogantnega in domisljavega človeka, ki se je ob srečanju s poljskim čuvajem Zulianijem, kakor ga je sumil, da je divji lovec, hvalil, da se dobro pozna z goriškim prefektom in ga bo dal kazenski.

Zahvalna nedelja v Štanderžu. Danes, v nedeljo, priredi Kmečko društvo v Štanderžu vsakoletni praznik zahvale ob zaključku kmečkega leta. Najprej bo slovesnost v domači cerkvi, kjer bo skupina fantov in deklet poklonila na oltar simbolične darove v obliki kmetijskih pridelkov. Potem bo na trgu pred cerkvijo že tradicionalni bazar gosposkih pridelkov in kmetijskih strojev.

Odbor Kmečkega društva je tudi povabil vse člane na zakusko, ki bo v dvorani ter naj bi bila nekako priznanje za njihovo sodelovanje pri skupnem vaškem »prazniku spargljeva«, ki je tako dober uspel.

V šoli sta se ponesrečila. Včeraj popoldne ob 11.15 so pripeljali v goriško splošno bolnišnico 14-letnega dijaka Gualliera Medea iz Moše, ki je malo prej sporsnil ko se je igral med odmorom na dvorišču srednje šole v Ločniku. Zdravniki so mu ugotovili zlom desnega zapetja ter ga pridržali za 40 dni na zdravljenje.

Ob 13. uri pa so sprejeli za 30 dni na zdravljenje 14-letnega Glasnjana Ferensina iz Moše, Blanksi 9, ki se je ponesrečil v isti šoli v Ločniku ter si tudi zlomil desno zapetje.

Jamarski odsek Slovenskega plavalnega društva v Gorici bo priredil v drugi polovici novembra jamarski tečaj. Obsega bo teoretično predavanje o kraških zanimivostih in tehniki raziskovanja jam, praktične vaje v nekaterih bližnjih jamah.

Prijave sprejema: A. Košta, Ul. Mamelli 8 v Gorici do 15. novembra letos.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Nad 315 tisoč ljudi prešlo mejo s prepustnicami in potnimi listi

Jutri razdelitev odlikovanj vinogradnikom Neurje v Reziji odkrilo in odneslo strehe

Na mejnih prehodih v Benški Sloveniji so v preteklem oktobru zabeležili rekordni promet osebnih prepustnic in sicer 315.654 ljudi, ki so šli v sosednjo Slovenijo ali obratno.

Od tega je šlo s potnimi listi na prehodu prve kategorije pri Stupici na drugo stran 159.006 potnikov; od tega je bilo nekaj nad 118 tisoč italijanskih in skoro 41 tisoč jugoslovanskih državljanov. V prepustniškem prometu je na prvem mestu mejni prehod pri Stupici, kjer je šlo na drugo stran nad 154 tisoč potnikov. Sledijo prehodi Učja s 1176 potniki, most pri Prosidnu 559, Mišček 721, most Klina 351, Polava pri Cepetlišču 593, Robidšček 446, Solarij pri Dreki 718 in 92 na prehodu pri zgornji Idrijci.

Kot je že v starj navadi bodo jutri ob priliki sv. Martina, ko »mošt postane vino« razdelili v Cedadu nagrade vinogradnikom za najboljša vina, ki so jih razstavlili v začetku preteklega junija ter jih ocenila posebna komisija. Številni razstavljalci bodo prejeli zlate in srebrne kolajne. Kot reče no bodo razdelili odlikovanja jutri, v ponedeljek ob 10.30 v Cedadu v kavarni San Marco ob udeležbi predstavnikov oblasti, med katerimi bo tudi župan senator Pelizzo.

Neurje, ki je pred dnevi divjalo v Reziji, je v vasi Lisec odkrilo stredo na dveh hlevih. Tako je 35-letnemu Rihardu Bobazu, ki ima hlev poleg hiše, dvignil večje stroho, ki je bila krita s pločevinasto streho, ki je odnesel kakih 100 metrov daleč, kjer se je raztresla na tla. V seniku je imel 120 stožev sena, ki se je pokvarilo ter štrli gove. Tudi pri Antonu Bibazu je veter dvignil pločevinasto streho ter jo odnesel kakih 200 m daleč. Stanovanjsko hišo 70-letnega Antona Buttola iz iste vasi pa je samo delno razkrito, ker je bila krita z opeko. Na srečo pri tem ni bil nihče ranjen in tudi živina ni utrpela škode.

Novati. Ker je treba take bahače primerno kaznovati, je tožilec predlagal zanj dve leti zavora. Sodnik je v resnici osvojil njegov predlog in Alessija obsodil na dve leti zavora ter na plačilo sodnih stroškov. Branil ga je odv. Sardo iz Tržica.

Drž. tož. dr. Pascoli; preds. sodišča dr. Storto, sodnika Bassi in Gridelli; zap. Genovesi.

Danes na Peči pogreb Franca Petejana

Po dolgi bolezni je včeraj ponoči preminul v splošni bolnišnici v Gorici komaj 47-letni Franc Petejan s Peči. Pogreb bo danes, v nedeljo popoldne ob 15. uri iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Pokojnik je bil zidarški delavec ter je zapustil ženo in dva otroka. Zadnji dve leti sta ga mrtvoud in bolezen na srcu priklenila na bolniško posteljo in dva meseca je bil v splošni bolnišnici. Bil je na splošno priljubljen; mož ter zvest čitatelj in naročnik Primorskega dnevnika.

Znanci in prijatelji izrekajo družini iskreno sožalje, kateremu se pridružuje tudi naše uredništvo.

Kino

Gorica

CORSO, 15.00: «Il medico della mutua». A. Sordi in B. Valori. Italijanski kinemascope v barvah.

VERDI, 15.00: «Straziani, ma di baci sazziani». U. Tognazzi in N. Manfredi; ital. film v barvah.

MODERNISSIMO, 15.15: «Vendo cara la pelle». M. Marshall in M. Girardon; italijanski kinemascope v barvah.

VITTORIA, 15.00: «Quella carogna dell'ispettore Sterling», Henry Silva in Beba Loncar. Kinemascope film v barvah. Madlani pod 14 letom prepovedani.

CENTRALE, 15.00: «La gang del diamante». G. Hamilton in J. Cotton; ameriški kinemascope v barvah.

Tržič

AZZURRO, 15.00: «Il sesso degli angeli». R. Dexter, v kinemascope in barvah.

EXCELSIOR, 14.00: «La strana coppia». J. Lemmon, v kinemascope in barvah.

PRINCIPE, 14.22: «Il momento di uccidere». G. Hilton, W. Barnet, S. MICHELE, 13.30-22: «Ero le invincibile». D. Vadis. Kinemascope film v barvah. Dodatek: barva slika.

MARCELLIANA, 14.30: 21.00: «Come rubammo la bomba atomica». Franco Franchi, Ciccio Ingrassia. Kinemascope v barvah.

DEZURNE LEKARNE GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna DUDINE — Trg S. Francesco 5 — tel. 21.24.

TRZIC Danes je v Tržiču odprta lekarna «Centrale» — dr. Fitz in Enneri; Trg republike 26, tel. 72341.

RONKE Danes je odprta lekarna «Alta Stazioni» dr. Matiti; Drevored Garibaldi 3, Vermigliano.

DEZURNA CVETLIČARNA Danes je v Gorici odprta cvetličarna Micheli Ferdinando — Via XXIV Maggio 22 — tel. 23.39.

SLOVENCİ IN PROPAD AVSTROOGRSKE ARMADE

24. oktobra se je gorski strelski polk v Codroipu uprl in ni odšel na fronto

Polk je bil pretežno slovenski - Ukrotili so ga šele s tremi nemškimi polki - Drugega novembra je zasedel Gorico in prisegel zvestobo Jugoslaviji - Mesto je zapustil šele 8. novembra

Ko se je pred petdesetimi leti vojska bližala koncu, je bil od pretežno slovenskih enot avstroogrsko armade na italijanskem bojišču le gorski strelski polk št. 2 (Gebirgsschützen Regiment Nr. 2.). Se stavljal so ga Kranjci in Primorci. V sklopu 44. strelske divizije je pripadal 5. armadi.

Ob začetku zadnje italijanske ofenzive, 24. oktobra zjutraj, je bil polk v zaledju: dva bataljona v Codroipu, en bataljon pa v bližnji vasi Tutiz. A se istega dne je prišlo povelje, da mora biti polk opolnoči pripravljen za odhod v strelske jarkove. Vojaštvu so to sporočili pod večer. Med vojniki sta se hitro razširila negotovanja ter uporno razpoloženje in v kratkem času so se vsi strinjali, da ne gredo nikamor iz Codroipa. Začeli so se zbirati na glavnem trgu, zlasti pred vojaškim domom, v katerem je bila kantina. To so nemudoma zaprli in s tem se povečala nezadovoljstvo množica, ki je začela odhajati k svojim stotnjakom in se vračati z orožjem, predvsem s ročnimi bombami in raketami. Najbolj odločni so bili stotniki in napadali vodil.

Sredi tega vrveža je bilo nenkrat slišati klic: «Zivela revolucija!» in nato «Zivela Jugoslavija!» Uporno razpoloženje je raslo, vojaki so začeli prepevati slovenske pesmi, slišati je bilo že posamezne strele.

Poveljstvo je spocetka mislilo, da bo z lahkoto pomirilo razburjeno vojaštvo. Zato je poslalo nad upornike le stotnike konjenice. Upornikov pa je bilo na ulicah vedno več in s seboj so prinesli tudi strojnice. To je prisililo asistenco (to je bil strokovni izraz za oddelke, ki so imeli nalogo zadušiti upore) k umiku in poveljstvo je moralo zaprositi za pomoč od zunaj. Uporniki vojaki so na to računali, in razpostavili stotnice po vseh glavnih ulicah, križiščih in na zvoniku. Med 2. in 3. uro ponoči so Coproipo obkrožili trije polki z nemškimi moštvom: gorski strelski polk št. 1, strelski polk št. 2 in strelski polk št. 21. Uporniki so se silovito branili. Stotnice so streljale z vso zmogljivostjo, da se je bilo bati, da zmanjka streliva. Toda pri velikem nesorazmerju sil med dvema bataljonoma in tremi polki se tako velika odločnost ni zadoščala, da bi se uporniki lahko ubranili. Proti jutru je asistenco končno uspela zadušiti upor. Uporniki so imeli 10 mrtvih in 30 ranjenih, trije nemški polki pa 200 mrtvih in ranjenih. A retrirali so nad 200 upornikov, odbrali 37 vodilnih in jih odgnali v vojaški zapor v Vidmu. Polk so popolnoma razorožili in ga pustili tako brez moči v Codroipu. Medtem se je na celi fronti razbuzela bitka. Zlasti so bili ostri boji v skupini Monte Grappa, kjer je italijanska vojska napadala zato, da bi Avstrijci poslali tja ojačenja in tako oslabil obrambo na Pavi. Načrt ofenzive je namreč predvideval proboj fronte na Pavi pred Coneglianom in nato napredovanje proti Vittorio.

Istocasno pa je avstrijsko poveljstvo pripravljalo velik protinapad. Enote 5. in 6. armade naj bi udarile na rečni otok Papadopoli in preko nje ga predrele fronto. Šesta armada je za to priliko zaprosila za ojačenje in dobila iz zaledja 5. armade nam že znano 44. strelsko divizijo, seveda brez upornega slovenskega polka, ki je ostal v Codroipu. Ko je ta divizija prišla 27. oktobra na zborna mesto, jugovzhodno od Conegliana, se je vest o uporu slovenskega polka razširila po vsej 6. armadi in proti večeru je že več enot samovoljno zapustilo bojišče. Še isto noč je italijanskim četam uspelo prekorati Pavo pri otoku Papadopoli in v jutru 28. oktobra se že prodirali po levem bregu reke proti Coneglianu. Ob 1.20 popoldne je poveljstvo 6. armade poročalo: «Množijo se primeri, da na fronto namenjene čete odpovedo pokornost, izjavijo, da se ne bodo več bojevale in odkorakajo nazaj. Za to, da bi jih s silo orožja prisilili k pokornosti, manjkajo primerne čete.» V tej stiski se je poveljstvo spomnilo spocetnega gorskega strelskega polka št. 2 v Codroipu: 29. oktobra so ga ponovno oborožili in ga odpravili proti fronti. Vojaki so potoma venomer streljali in

spuščali svetlobne rakete in ko se je vozil mimo kakšnega ograjenega kraja, je rekel: «Ne koraka več naprej! Ne borimo se več za Nemce! Stiri leta smo se tolkli zanj! Mi Jugoslavlani nimamo nobenega sovražnika več!»

Poveljnik je sporočil ta sklep na vrhovno poveljstvo in dobil ukaz, naj polk odkoraka še do naslednje vasi, kjer naj prenoči in ostane. Toda polk se ni hotel ganiti in je noč prebil kar na cesti v Casarsu. Drugo jutro je poveljnik sporočil vrhovnemu poveljstvu sklep moštva, da ne gre več naprej. Ker se je medtem 6. armada že umaknila na tretjo obrambno črto (Co) Visentin - Caneva -

Brugnera), je poveljstvo odjenjalo in odgovorilo: «Če se polk zaveže, da brani meje proti Italiji, gre lahko nazaj.» Tako je 30. oktobra v jutranjem poročilu Soške armade stalo «V Casarsu se je uprl 2. bataljon 16. pehotnega polka, od tu je tudi odkorakal ves gorski strelski polk št. 2...»

Polk je hitel proti domu in se istega dne prispel preko Palmanove v Gradiško, kjer je prenočil in ostal nekaj dni. Od tu so nekateri poročniki odšli v Gorico in tam stili v stik s Pokrajinskim odsekom Narodnega sveta, ki je že 31. oktobra prevzel v imenu Narodne vlade za Slovenijo upravo slovenskega dela dežele Goriške in Gradišanske ter glavnega mesta Gorice. Ko so se častniki seznanili z novim položajem, so se dogovorili, da pride polk v Gorico za posadko, ki bo branila mesto pred izgredi umikajočih se vojaških enot. Drugega novembra se je polk ob 2 popoldne postrojil na Velikih Ročah in prisegel zvestobo Jugoslaviji. Tako je Gorica dobila prvo jugoslovansko posadko.

Posadka je več dni stražila mesto in razoroževala moidoče enote. Šele 5. novembra sta prispela v Gorico dva avtomobila italijanskih oficirjev, ki so z razbeseeno belo in italijansko zastavo takoj nadaljevali pot po Vipavski dolini. Naslednjega dne pa je prispelo 12 velikih tovornjakov z italijanskimi vojniki. General, ki jim je poveljeval, je povabil k sebi poveljnika polka in zahteval, da se «avstrijski» polk umakne v smislu premirja preko demarkacijske črte. Poveljnik polka je odgovoril, da polk ni več avstroogrski, temveč jugoslovanski, da se nahaja v svoji domovini, v svoji lastni državi, Jugoslaviji in pristavi, da se umakne, edino če bo odredi Narodna vlada v Ljubljani, katero misli vprašati za navodila. Dejanje se je poveljnik polka takoj obrnil na Pokrajinski odsek NS. Ta je posredoval pri Narodni vladi in istocasno položil stopiti v stik z italijanskim generalom.

Sedmega novembra popoldne so se sestali in izvedeli, da general prihaja od italijanskega vrhovnega poveljstva z nalogo, da prevzame vojaška skladišča. Predstavniki Pokrajinskega odseka NS so odgovorili, da je blago v skladiščih last jugoslovanske države, ker je bilo zaseženo in shranjeno pred sklenitvijo premirja med Italijo in Avstro-Ogrsko ter da čakajo dokončni odgovor iz Ljubljane.

Popoldne je prispel general Faveda, poveljnik konjeniške brigade, z nalogo, da zasede mesto in prevzame nadzorstvo nad njim. Pokrajinskemu odseku NS je dejal, naj umak-

ne jugoslovanske straže, da jih bo on nadomestil s svojimi. Ker iz Ljubljane ni bilo odgovora, je bilo sklenjeno, da se v pričakovanju tega jugoslovanske straže začasno umaknejo od skladišč. To se je tudi zgodilo, le da ni bilo zasluga. Mlade države Slovencev, Hrvatov in Srbov zavezniške vlade še niso priznale in tako je bila v mednarodnih odnosih brez prave moči. Tako je naslednjega dne, 8. novembra 1918, polk zapustil Gorico.

Neki mladenič je pisal znanemu romanopiscu v prepričanju, da mu napravi poklon, sledeče besede: «Vi ste moj najbolj priljubljeni pisatelj. Vsek večer zaspi, medtem ko berem enega izmed vaših romanov.»

Neki filozof je bil dobro spoznan na življenje, je dejal: «Užitkom, ki nam zbežijo, pravimo razvede, in tegobam, ki nam ostanejo, pravimo čednosti.»

da mi hoče stisniti roko. Večel se je tako, kakor da sva že stara prijatelja ali znanca in da ga srečanje z menoj nepopisno veseli. Razlegel se je, kakor da se je prekrla zemljina skorja... Ostal sem sam v temi.

Hkrati sem zaslišal zunanjo na hodniku glasove. Se hipce časa, in v ključavnici je zazvonel ključ. Pojavila sta se profesor Werner in ključar s slepečimi svetilkami. «Torej me slutnja ni ni varaj, ampak z jeklenimi zobmi. S tem orodjem sem mi je približal. Zdelo se mi je, kakor da mi hoče stisniti roko. Večel se je tako, kakor da sva že stara prijatelja ali znanca in da ga srečanje z menoj nepopisno veseli. Razlegel se je, kakor da se je prekrla zemljina skorja... Ostal sem sam v temi.

«Torej me slutnja ni ni varaj, ampak z jeklenimi zobmi. S tem orodjem sem mi je približal. Zdelo se mi je, kakor da mi hoče stisniti roko. Večel se je tako, kakor da sva že stara prijatelja ali znanca in da ga srečanje z menoj nepopisno veseli. Razlegel se je, kakor da se je prekrla zemljina skorja... Ostal sem sam v temi.

Samo Pahor

Neki mladenič je pisal znanemu romanopiscu v prepričanju, da mu napravi poklon, sledeče besede: «Vi ste moj najbolj priljubljeni pisatelj. Vsek večer zaspi, medtem ko berem enega izmed vaših romanov.»

Neki filozof je bil dobro spoznan na življenje, je dejal: «Užitkom, ki nam zbežijo, pravimo razvede, in tegobam, ki nam ostanejo, pravimo čednosti.»

da mi hoče stisniti roko. Večel se je tako, kakor da sva že stara prijatelja ali znanca in da ga srečanje z menoj nepopisno veseli. Razlegel se je, kakor da se je prekrla zemljina skorja... Ostal sem sam v temi.

Hkrati sem zaslišal zunanjo na hodniku glasove. Se hipce časa, in v ključavnici je zazvonel ključ. Pojavila sta se profesor Werner in ključar s slepečimi svetilkami. «Torej me slutnja ni ni varaj, ampak z jeklenimi zobmi. S tem orodjem sem mi je približal. Zdelo se mi je, kakor da mi hoče stisniti roko. Večel se je tako, kakor da sva že stara prijatelja ali znanca in da ga srečanje z menoj nepopisno veseli. Razlegel se je, kakor da se je prekrla zemljina skorja... Ostal sem sam v temi.

«Torej me slutnja ni ni varaj, ampak z jeklenimi zobmi. S tem orodjem sem mi je približal. Zdelo se mi je, kakor da mi hoče stisniti roko. Večel se je tako, kakor da sva že stara prijatelja ali znanca in da ga srečanje z menoj nepopisno veseli. Razlegel se je, kakor da se je prekrla zemljina skorja... Ostal sem sam v temi.

Na sliki vidimo švedsko filmsko igralko Ewa Aulin, ki ji je komaj 18 let in je že vsa izžarana, ker je baje uživala mamila. Vsekar se ji je moral sprejeti v neko ameriško kliniko. Pravijo, da se je tudi njej, kakor raznim drugim severnjakom tožilo po južnem soncu... in da se je zato, odklepa ugodni pogodbi za filmske nastope v Hollywoodu. Prišla je namreč raje v Italijo. Med drugim je nastopila tudi v filmu «Candy» skupaj z Burtonom, Brandom, Mastroiannim in Aznavourjem. Zaročena je z nekim švedom, ki ni baje prav nič ljubosumen.

RIHARD GERLACH

Nesimpatična lobanja

(Nadaljevanje s 3. strani)

silnil cesar. — «Iz vaše reformatorske šole prihajajo samo govorniki — za nje pa si res ni vredno čistiti zob!»

Nato se je obrnil k makedonskemu razbojniku: «Lepo vas prosim, razbojnik, po-kažite mi svoje zobalo. Hvala, že vidim. Saj se zdite pravcati ljudje! Prosim, polkuzite, če vam je drago!»

Bandit je nakremžil obraz in nese, ponudeno ščetko, v usta. «Krasno! Imenitno se vam po-da!» je vzkliznil Klappe. «Cena je ena marka in pol. Samo mrka in pol.» — Makedonski razbojnik je debelo gledal in ni vedel, kaj naj stori. Nazadnje je odšel Klappeju poldrugo marko gotovine.

Klappe se je ozrl okoli sebe in je z neznansko spretnostjo postavil pred dvorno damo zbirko zobnih ščetk, čeprav je vsakdo opazil, da ta ženska nima v celjosti niti enega zoba. Gospodična ga je začela ostevati, češ da je nesramen, predrzen in nevzgojen, in ga bo zato dala vreči skozi vrata. Klappe ji je nato pokazal hrbet.

Zdaj se je obrnil še k opici in jel tudi nji ponujati svojo robo. Pri tem je tako pačil obraz, da je žival mrmrala, nato jela brustiti zobe, vmes pa se izgovarjala svoje kosmato-kocinaste kremplje. Klappe se je umaknil. Z vsiljivo prijaznim licem se je približal meni. Zdelo se je, kakor

da mi hoče stisniti roko. Večel se je tako, kakor da sva že stara prijatelja ali znanca in da ga srečanje z menoj nepopisno veseli. Razlegel se je, kakor da se je prekrla zemljina skorja... Ostal sem sam v temi.

Hkrati sem zaslišal zunanjo na hodniku glasove. Se hipce časa, in v ključavnici je zazvonel ključ. Pojavila sta se profesor Werner in ključar s slepečimi svetilkami. «Torej me slutnja ni ni varaj, ampak z jeklenimi zobmi. S tem orodjem sem mi je približal. Zdelo se mi je, kakor da mi hoče stisniti roko. Večel se je tako, kakor da sva že stara prijatelja ali znanca in da ga srečanje z menoj nepopisno veseli. Razlegel se je, kakor da se je prekrla zemljina skorja... Ostal sem sam v temi.

Hkrati sem zaslišal zunanjo na hodniku glasove. Se hipce časa, in v ključavnici je zazvonel ključ. Pojavila sta se profesor Werner in ključar s slepečimi svetilkami. «Torej me slutnja ni ni varaj, ampak z jeklenimi zobmi. S tem orodjem sem mi je približal. Zdelo se mi je, kakor da mi hoče stisniti roko. Večel se je tako, kakor da sva že stara prijatelja ali znanca in da ga srečanje z menoj nepopisno veseli. Razlegel se je, kakor da se je prekrla zemljina skorja... Ostal sem sam v temi.

«Torej me slutnja ni ni varaj, ampak z jeklenimi zobmi. S tem orodjem sem mi je približal. Zdelo se mi je, kakor da mi hoče stisniti roko. Večel se je tako, kakor da sva že stara prijatelja ali znanca in da ga srečanje z menoj nepopisno veseli. Razlegel se je, kakor da se je prekrla zemljina skorja... Ostal sem sam v temi.

SV. MARTIN VABI

(Foto M. Magajna)

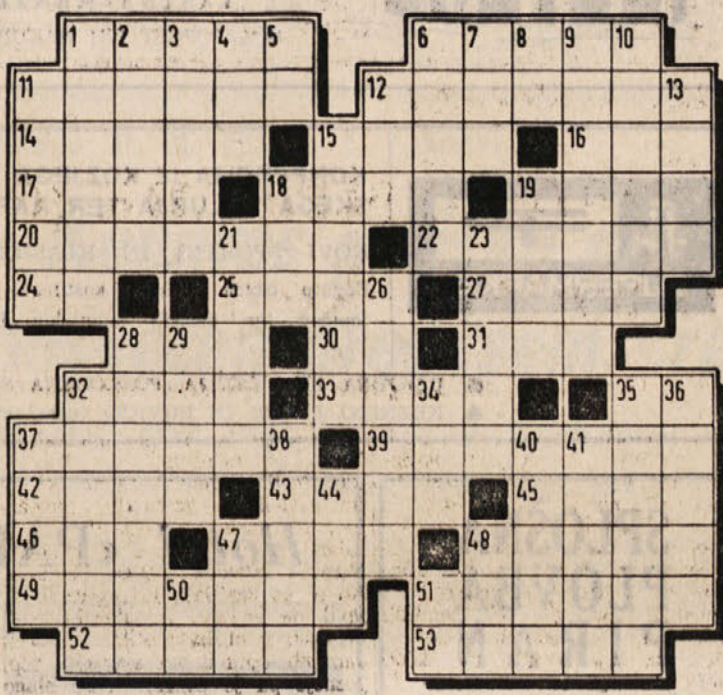
Lep motiv v Proseku, kjer bo danes in jutri teko novo vince, ki bo zalivalo okusne klobase. Zelena veja ključ goste v osmice in ura na zvoniku jih opozarja, da čas hitro mineva in da ga je treba sladiti, sveda zmerzo, z dobro kapljico, ki nam prežene mnogo skrbi.

Tapaira, deklica s Havajev. Postavila se je z jezo bliskajočimi očmi med Klappeja in mene. Imel sem občutek, da mu hoče dopovedati, da nisem človek njihove vrste, kajti vsi oni so bili mrtvi, jaz pa živ. In staro pravilo sme dotakniti živega človeka. Klappe pa je bil hud in si je dal duška z besedami: «Brigajte se za svoje, ne pa za tuje zadeve! Če ne boste nehali s temi neumnostmi, bom obvestil policijo, naj pride po vas in vas odpelje v re- vijo Naki-Naki.» — Nato je stopil v stran.

Pripravljen na udar se mi je približal na korak razdalje. Iztegnil sem roko, da bi se o- boril s krepelcem, kamnom ali čim drugim. Dotikal sem kamen,

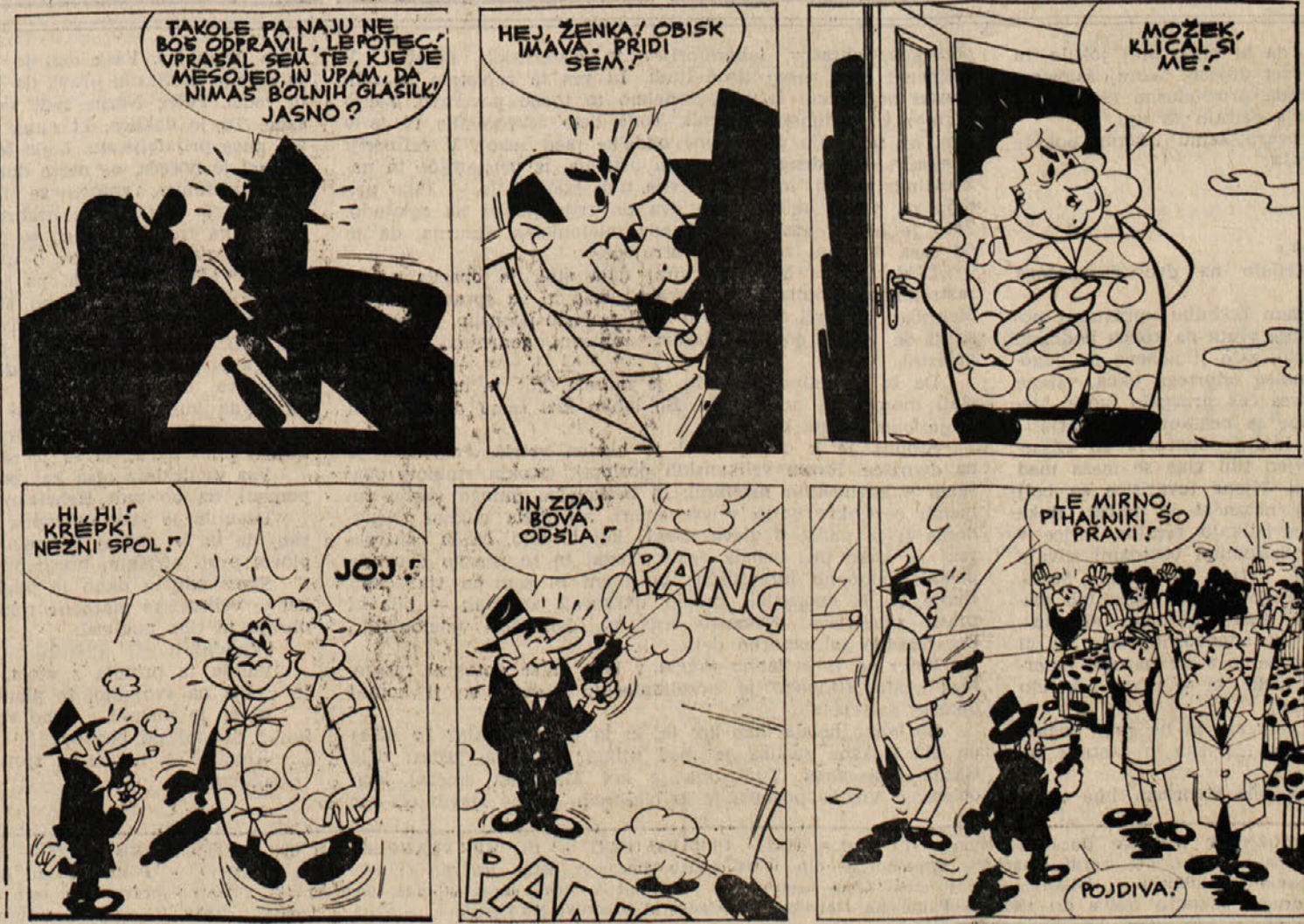
gosta zakleniti v ta prostor? In ta zapor je trajal dve debeli uri. Čudno, da je mož ostal živ. «Oprostite, meni pa se je zdelo, da spim, sem rekel. «Kaj pa je to tukaj?» se je začel profesor in posvetil na kupček zdrobljenih kosti, ki so ležale razmetane križem po tleh. Z ostrim očesom je gledal po mizi. «Resnično, Klappeja ni več.» — Vzel je v roko odlomek kosti in si jo natanko ogledal. Kost je bila zaviljana in raztrgana. «Da, to je bil Klappe, nihče drug kot on. Pa naj bo, takšnih imam dovolj. Ključar, lahko jih odnese in sežge.» Jaz sem se še enkrat ozrl na deklico s Havajev, potem pa odšel po stopnicah na cesto.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. du 3 cm ve- lika žuželka, katere plj je stru- pen in zelo boleč; 6. truse; 11. hiska na ladi; 12. skopljeneč; evnuh; 14. nizozemski otok v Ka- riskem morju; 15. tankonoga gozdna žival; 16. vzdevek, naziv; 17. poteg vetra; 18. ognjenik na Siciliji; 19. drobiž v Indiji in v Pakistanu; 20. pustinja v Čilu; 22. vojaško poročilo; 24. kemični znak za radij; 25. Zolajev roman iz trilogije o treh mestih; 27. del očesa; 28. kraj pri Domžalah; 30. avtomobilska oznaka Kumanove- ga; 31. gina; 32. država v Južni Ameriki; 33. reka v Italiji, ki te- če skozi Firence; 35. predlog; 37. debela klobase; 39. znameniti fran- coski slikar (Pierre, 1867-1947); 42. staroveško rušino orožje; 43. že umrl avstrijski kancler (dr. Julius); 45. bivša britanska ko- lonialna posest v južni Arabiji; 46. mitološko bitje; 47. ladjica; 48. madriška umetnostna gale- rija; 49. pesniška stopica; 51. vr- sta radijske oddaje; 52. nra- slojve; 53. pomožni duhovnik.

TIHOTAPCI * * * Ciril Gale * *

HORO SKOP

Veljaven od 10. novembra do 16. novembra 1968

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V čustvenih zadevah bo prišlo do zanimivih sre- čanj, ki bodo po- vzročila obojestransko zadrego. Na koncu pa se bo vse pojasnilo. Na delu se boste razburjali zaradi nezna- nja svojih sodelavcev. Priporo- čamo vam, da se vzdržite pre- obilne hrane.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V osebnih zadevah morate iz- ločiti vsako vmeša- vanje prijateljev in sorodnikov, sicer bo šlo vaše čustveno življenje po- zlu. Čaka vas neka zelo prijet- na novica. Na delu morate bi- ti opretni, ker ne bodo vsi va- ši sodelavci kos velikuemu na- poru. Vozite previdno avto.

DVOJKA (od 21. 5. do 21. 6.) Čustve- ni odnosi se bodo popravili, ker vam bodo zvezde naklo- njene. Neke oseba, ki vam je zelo pri sru, bo iz- polnila svojo obljubo. V poslov- nih zadevah morate takoj od- ločno nastopiti, sicer ne boste uresničili nekega načrta. Raz- dajte je primerno za novo zdravljenje.

RAK (od 22. 6. do 22. 7.) Skoraj vedno boste morali iskati sami v sebi varok za nesporazum z o- sebo drugega spola, ki vam prizadeva mnogo gor- ja in žalosti. Na delu morate biti potrpežljivi in ne smete izgubiti razsodnosti. Zvečer vam priporočamo zelo lahko hrano.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Kmalu bo prišlo do rešitve v nekih odnosih, ki vas ne zadovoljuje- jo. Bodite bolj iskre- ni in lojalni in v družino se bo povrnil mir. Kupčije se bo- do dobro obnesle. Kljub temu pa ne smete odnehati od svo- jega napora, ki se bo bogato poplačal. Z zdravjem ste lah- ko zadovoljni.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Razdobje je za čustveno živ- ljenje zelo ugodno. Varni boste pred vsakimi iznenadenji. Uresničilo se bo, kar je pre- cej časa pričakujete. Na delu boste doživeli prijetno presene- čenje in boste napredovali ter opravljali nove naloge. Ne jej- te prekajenega mesa.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) V ču- stvenih zadevah bo- dite pomirljivi in ne prenažite se v ni- čemer, sicer bi se lahko še kesali. Kdor vas lju- bi, vam bo lahko pokazal, kaj mu pomenite. Če nočete, da se stvari na delu zapletejo, pre- pustite drugim važno odloči- tve. Imeli boste črevesne mot- nje.

SKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) Na- stal bo nesporazum zaradi ljubosumnosti in jeze po posesti. Bodite mirni in sla- sti ne pozabite, da je najbolj važno medsebojno spoštovanje. Na delu boste napredovali, to- da tvegane sodbe prihranite raje zase. Bolehali boste na živcih.

STRELEC (od 22. 11. do 21. 12.) Do- živeli boste poseben čustveni položaj, a njegov razplet bo privedel do končne pojasnitve in skladnosti. Vse- kakor bodite bolj diplomatični. Glede poklonih pobud se vam ni treba ničesar bati. Z zdrav- jem pojde zelo dobro, vendar se pazite pred prehladom.

KOZOROČ (od 22. 12. do 20. 1.) Ose- ba, ki jo imate ze- lo radi, vas bo po- niževala. Čeprav bi bilo morda dobro malce potrpeti, pa ne sme po- trpljenje preseči skrajnih me- ja. Na delu boste imeli neke skrbi in tudi v družini ne poj- de vse gladko. Zdravstveno stanje bo zadovoljivo.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) V čustve- nih zadevah boste preživeli nekaj tež- koč, ki jih boste lahko odstranili s precejšnjim taktom. Vselej je bolje, da ste malce zdržani. Na delu morate biti previdni, ker vas bo skušal nekdo ope- hariti. Imeli boste nekatere manjše fizične motnje, zaradi katerih boste nekoliko občeli.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) V ljubezen- skih zadevah bo pri- šlo do zamere in nerazumevanja, ven- dar se bo po do- kritični razpravi vse izra- valo. Neko upanje se vam bo končno uresničilo. Na delu bo- ste napredovali, ker boste po- kazali veliko spretnost. Priporo- čamo vam strogo dieto.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

KOLESTARSTVO

Svetovno amatersko prvenstvo

Italija zmagala v tandemu in zasledovalni ekipni vožnji

Končni izkupiček Italije na tem prvenstvu so 3 zlate in 3 bronaste kolajne

MONTEVIDEO, 9. — Dirkališni svetovni amaterski kolesarski prvenstva se je zaključila tako, kot so govorile prognoze pred začetkom te prireditve, namreč z zmago Italije, ki je pobrala levji delež kolajin. V zadnjih dveh tečajih dirkališnega dela tega prvenstva si je namreč Italija zagotovila še dve zlati kolajni, v tandemu z Walterjem Gorinjem in Giordanom Turinijem, v ekipni zasledovalni vožnji pa z mostvom, ki so ga sestavljali Lorenzo Bosio, Giorgio Morabito, Cipriano Chemello in Luigi Roncaglia.

V zasledovalni vožnji za moštva je bila zmaga Italije zaslužena. Italijanska četverka je z odlično vožnjo povsem strla odpor Argentine, ki so na cilju zaostali za skoraj tri sekunde.

V bitki za tretje mesto so Švedi poslali na progo tri od štirih bratov Petersen (Erika, Gosta in Thomasa), četrti član moštva pa je bil Riplef. Švedi so Urugvajce odpravili z lahkoto, saj so jim na cilju ure namerile celo nad sedem sekund boljši čas od Južnoamerikanca.

Zadnja rezultata ekipne zasledovalne vožnje sta bila naslednja:

FINALE ZA 1. MESTO

1. ITALIJA (Lorenzo Bosio, Giorgio Morabito, Cipriano Chemello, Luigi Roncaglia) 4'37"65.

2. ARGENTINA (Carlos Alvarez, Juan Alves, Ernesto Contreras, Juan Merlos) 4'40"41.

FINALE ZA 3. MESTO

3. ŠVEDSKA (Erik, Gosta, Thomas Petersen, Josef Riplef) 4'43"22.

4. URUGVAJ 4'50"49.

V tandemu se stvari niso odvijale preveč gladko. V prvem startu so Italijani vodili od začetka. Belgijec Van Lancker pa je dal znak, da sta Italijana vozila nekorektno.

Belgijci so vložili protest. Komisija je najprej proglasila za zmagovalca Italijana, nato je napovedala njuno diskvalifikacijo, končno pa je protest Belgijcev zavrnila. V drugi vožnji je šlo bolj gladko. Belgijci sta zmagala prepričljivo. V tretji vožnji sta spocetka vodila Belgijci, ko so jih pa Italijani prehiteli. Je Goens zopet dvignil roke. Belgijske prirobe po zaključku tekmovanja komisija razsodiša ni sprejela.

Rezultati tandema:

FINALE ZA 1. MESTO

1. vožnja: 1. Italija (Gorini, Turrini) 11'45"

2. vožnja: 1. Belgija (Van Lancker, Goens) 11'54"

2. Italija 12'01"

3. vožnja: 1. Italija 11'56"

2. Belgija 12'01"

3. Italija 12'01"

4. Italija 12'01"

5. Italija 12'01"

6. Italija 12'01"

7. Italija 12'01"

8. Italija 12'01"

9. Italija 12'01"

10. Italija 12'01"

11. Italija 12'01"

12. Italija 12'01"

13. Italija 12'01"

14. Italija 12'01"

15. Italija 12'01"

16. Italija 12'01"

17. Italija 12'01"

18. Italija 12'01"

19. Italija 12'01"

20. Italija 12'01"

21. Italija 12'01"

22. Italija 12'01"

23. Italija 12'01"

24. Italija 12'01"

25. Italija 12'01"

26. Italija 12'01"

27. Italija 12'01"

28. Italija 12'01"

29. Italija 12'01"

30. Italija 12'01"

31. Italija 12'01"

32. Italija 12'01"

33. Italija 12'01"

34. Italija 12'01"

35. Italija 12'01"

36. Italija 12'01"

37. Italija 12'01"

38. Italija 12'01"

39. Italija 12'01"

40. Italija 12'01"

41. Italija 12'01"

42. Italija 12'01"

1. Italija 11'56"

2. Belgija 12'01"

3. Italija 12'01"

4. Italija 12'01"

5. Italija 12'01"

6. Italija 12'01"

7. Italija 12'01"

8. Italija 12'01"

9. Italija 12'01"

10. Italija 12'01"

11. Italija 12'01"

12. Italija 12'01"

13. Italija 12'01"

14. Italija 12'01"

15. Italija 12'01"

16. Italija 12'01"

17. Italija 12'01"

18. Italija 12'01"

19. Italija 12'01"

20. Italija 12'01"

21. Italija 12'01"

22. Italija 12'01"

23. Italija 12'01"

24. Italija 12'01"

25. Italija 12'01"

26. Italija 12'01"

27. Italija 12'01"

28. Italija 12'01"

29. Italija 12'01"

30. Italija 12'01"

31. Italija 12'01"

32. Italija 12'01"

33. Italija 12'01"

34. Italija 12'01"

35. Italija 12'01"

36. Italija 12'01"

37. Italija 12'01"

38. Italija 12'01"

39. Italija 12'01"

40. Italija 12'01"

41. Italija 12'01"

42. Italija 12'01"

43. Italija 12'01"

44. Italija 12'01"

45. Italija 12'01"

46. Italija 12'01"

47. Italija 12'01"

48. Italija 12'01"

49. Italija 12'01"

50. Italija 12'01"

51. Italija 12'01"

52. Italija 12'01"

53. Italija 12'01"

54. Italija 12'01"

55. Italija 12'01"

56. Italija 12'01"

57. Italija 12'01"

58. Italija 12'01"

59. Italija 12'01"

60. Italija 12'01"

61. Italija 12'01"

62. Italija 12'01"

63. Italija 12'01"

Z LETOŠNJIH OLIMPIJSKIH IGER

Ron Clarke (levo) je bil pred olimpijskimi igrami favorit a je ostal brez kolajne. Dicku Fosburyju (desno) pa pred igrami ni nihče verjel, da bo skočil kaj višje od visoko v svojem »hrbitnem slogu«.

Pa je le: prav do zlate kolajne.

GOSTILNA

«NA KLANCU»

Seča (Portorož) št. 81, telefon 73588 — ob glavni cesti proti Pulju

VEDNO SVEŽE MORSKE RI-
BICE IN DRUGE SPECIALI-
TETE — KRAŠKI PRŠUT IN
PRISTNA ISTRSKA VINA

AVTOPROMET GORICA NOVA GORICA

trijeporoča zimovanje na LOKVAH

dnevno obratujejo vse štiri vlačnice (najmanj 5 oseb) — lepa smučišča in tereni za druge zimsko — športne dejavnosti.
HOTEL POLDANOVEC z več kot 100 ležišči in restavracijo z domačo hrano, vinom in drugimi pijačami — Tel. 21-314
Turistično društvo ima na razpolago tudi privatne sobe.

PARK HOTEL GORICA

NOVA GORICA - Tel. 21-442, 21-462

s svojimi obrati: restavracija, kavarno
Prvorazredna kuhinja - Ples vsak večer
razen torka in barski program

HOTEL SLON LJUBLJANA

TITOVA UL. 10. TEL. OD 20641 DO 20645

HOTEL Z MODERNIM KONFORTOM • PRIZNANA MED-
NARODNA KUHINJA IN NARODNA RESTAVRACIJA •
NOČNI BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRA-
MOM • KAVARNA • BISTRO Z DELIKATESO, EKSPRE-
SOM, SNACK BAROM IN SLASČICARNO • KLUBSKI PRO-
STORI IN BANKETNA DVORANA • APERITIVNI BAR

ARETTA
ULTRA THIN

med elegantnimi in preciznimi urami je naicenejša znamka

Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA»
Trst - Piazza S. Antonio Nuovo N. 4-L nadstropje

IMPORT Prodaja na veliko in drobno
EXPORT Velika izbira zlatnine po tovarniških cenah!
Izreden popust — Garancija —

OBIŠČITE NAJVEČJO TRGOVSKO HIŠO V SLOVENIJI

nama
LJUBLJANA

v LJUBLJANI, TOMŠIČEVA ULICA (nasproti hotela Slon)

POLEG VSEH POTREBŠČIN ZA DOM, DRUŽINO IN ZA GOSPODINSTVO VAM JE NA IZBIRO

— V PRITLIČJU: USNJENA GALANTERIJA: KOVČKI, TORBICE, POTOVALKE, TORBE, ROKAVICE, PASOVI, DENARNICE

— V II. NADSTROPJU: EKSKLUZIVNI MODELI MOŠKE IN ŽENSKJE USNJENE KONFEKCIJE: PLASCI, SUKNJICI, KOSTIMI, KRILA — ZA VSAK OKUS IN ZA VSAKO POSTAVO

LASTNA MENJALNICA
10% POPUST PRI NAKUPU ZA TUJA PLAČILNA SREDSTVA

**KONFEKCIJA IZ KOZJEGA IN SVINJ-
SKEGA VELURJA TER NAPA USNJA**

NOVI SPORTNI IN KLASIČNI KROJI

Bogata izbira ženskih kostimov, plaščev in jopičev ter moških suknjčev in klubov

**MODNE
NOVOSTI**

• USNJENA KONFEKCIJA, PODLOŽENA S KRZNOM
• KRZNENI PLASCI IN BOVICE (nec, kuna, dihur)

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vzdržuje s svojimi tovornoplovnimi ladjami: redno linijo okoli sveta, redno linijo z Južno Ameriko, redno linijo z zahodno Afriko ter nudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.

Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja: «SPLOŠNA PLOVBA» Piran, Zupančičeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu.
Telefoni: 341-23; 341-22 Plovba
Telegrami: Plovba Piran
Telefon: 73-470 do 73-477

Hotel «PARK» Rovinj
Tel. 81122

Moderen gostinski objekt v borovem gozdiču ob morju. Odprt vsa leta. 390 ležišč. Večina sob ima balkon s pogledom na morje. Vse sobe s tušem in WC. Centralno greje. Internacionalna kuhinja pripravna za vse specialitete. Mingolf in vsi drugi športni objekti. Športnim ekipam, ki želijo pri nas trenirati, dajemo penzijo po ugodni ceni.

**NOV
SUPER MARKET**

NUDI V SEŽANI

• PREKRBA •
SEŽANA

Najkvalitetnejše prehranske potrebščine • Tobakne izdelke • Tekstil in konfekcija • Obutev • Galanterijo in igrače • Kozmetiko • Izdelke domače obrti.

PREKRBA SEŽANA priporoča nakup tudi v svojih bogato založenih trgovinah na Kozini, v Divači, Lokvi, Senožečah, Dutovju, Komnu in Brestovici.

ZA NAKUP INDUSTRIJSKEGA BLAGA NUDI 10% POPUST PRI PLAČANJU V TUJI VALUTI.

Hotel «Grad Mokrice»
ob avto cesti:
Ljubljana - Zagreb

32 konfortnih sob-restavracija • Angleski park • Goštno na voljo jahalni konji • dvopregas s kočijo • Dnevno glasba s plesom.

lepih črnih las. Vsak dan jo v veži počaka neki fant. Manjši je od nje in Nazila pravi, da je njen brat. Mogoče je res, kdo bi vedel. Poleg Nazile sedi vesela, kodrasta Mahbuba Nadžafzade. To je deklica, ki nima skrivnosti, karkoli se ji pripeti, vse pove prijateljem. Lejla Madatova je že leto dni omožena. Najbrž je noseča, ne more dolgo sedeti na miru. Mož ji dostikrat telefonira, gotovo se imata rada. Na prah zagorele Simuzar je medalja za hrabrost. Simuzar po malem sepa — bila je na fronti. Leto so se ji že začela nabirati, in morebiti zato ne mara pogovorov o moških. Dela hitreje in bolje kot druge. Valida Gadizade pa je najmlajša. Ves čas pogleduje skozi okno: mogoče se bo strojnič Ibad še enkrat prikazal na dvorišču? Valida ima živahne, nagajive oči in smešen, sploščen nos. Njen skoraj preveč glasen smeh se dostikrat razlega po sobi in moti pri delu. In še eno dekle — Džamila Manafova, dežurna. Bolj ko vse na svetu ima rada knjige. Samo da ima malo časa, še sede na divan in bere. Zaradi nenehne branja si je očito pokvarila oči: ko bere, drži knjigo tako blizu, da se je skoraj dotika z nosom.

Vsa ta dekleta niso kaj posebnega, in če so one kos delu, pomeni, da bo tudi Hehriban.

Džamila je spet odstopila stol Mehriban ter sedla na divan, da bi se naprej požirala knjigo o nenavadno razburjivi plovbi proti afriškim bregovom.

Skozi odprto okno je pogledal postaven, plečat fant. Slek je velikanske platinene rokavice, si otrli pot z mongolskega obraza in tiho poklical:

«Valida!»

Valida je prhnila s stola, strgala Džamili knjigo iz rok, jo vlekla na svoj stol in planila k oknu.

Veter je zanesel v sobo vonj po cvetočih akacijah, pomešan z duhom po bencinu.

«Ibad! Veš, mama je zjutraj zelo godrnjala...»

«Zakaj?»

(Nadaljevanje sledi)

Hasan Seidbejlji

TELEFONISTKA

... «Ce boš zmeraj in povod, vse svoje življenje, dajal ljudem samo tisto, kar je dobro, bo tvoje življenje lahko in lepo.

Cutil boš, da si ljudem potreben, in ta zavest bo obogatila tvojo dušo. Vidi, da je zmeraj prijetneje dati kot vzeti...»

(Iz pisma A. M. Gorkega sinu.)

Vsako, ki prvič zagleda Mehriban, se sam ne ve zakaj, na vsak način obrne in pogleda za njo. Toda ona, kot da ne opazuje teh pogledov, ki jo spremljajo z radovednostjo in zanimanjem.

Mehriban je drobna, krhka, in njena hoja je lahka, skoraj neslišna. Svetlo kostanjeve kite ima kratke, ne predebele, ovalni obraz zamlotke barve in nemara celo bled. V njenem obrazu je nekaj nepravilnega, kar pa komaj opaziš, in ko se na redke čase nasmehne, se zdi njen nasmeh bolesten: ustnice komaj da za spoznanje potegne na stran. Kadar je razburjena in globoko zavzdihne, ji nosnice na drobno trepečejo. Toda najbolj ganejo človeka njene oči. Trepalnice

ima goste, zdijo se zlepljene, kot da bi malo prej jokala, in njene vranje črne oči gledajo v svet otlošno, skoraj žalostno. V njih je nekaj otroškega, nekakšno prostodušno začudenje... Morebiti se prav zaradi tega ljudje ozirajo za njo.

Mlad delavec, ki gre proti tovarniškemu izhodu, pokaže Mehriban svoji znanici in jo vpraša:

«Kdo pa je ta?»

«Naša telefonistka.»

«Pa je še nikoli nisem videl.»

«Tudi jaz sem jo šele dvakrat.»

«Okna telefonске centrale gledajo na dvorišče našega oddelka. Je šele na novo prišla.»

Mehriban gre po dolgem, svetlem hodniku upravnega poslopija, zavije na levo in odpre zadnja vrata na koncu hodnika. Telefonistke pri aparatih imajo delo, zato ji nobena ne odgovori na pozdrav. Dekle, ki dela poleg odprtega okna, vstane in ji prepusti stol. Na plošči se ves čas prižigajo lučke. Mehriban si natakne slušalke in začne še negotovo odgovarjati: «Tretja... tretja...» Potem zveže: «Imate pogovor!» ali «Zasedeno!» — se spet oglasi plaho. Njen tihi glas se meša med enolične glasove drugih telefonistk. Njene tovarišice so bolj izkušene in njihovi gibi so bolj natančni in mirni. Roke hitro svigajo po plošči, vtikajo in iztikajo vezalne vrvice v svojevrstnem ritmu in giba se z odsekanimi besedami zlivajo v ubrano celoto: «Četrta, koga? Četrta. Zasedeno. Šesta. Pogovor. Dva. Se ne oglasi. Dva. Pogovor.» V zboru teh glasov se včasih zasliši tudi drhteti glas Mehriban: «Tretja... tretja...» Če se še tako trudi, da bi odgovorila vsem, se ji kljub temu ne posreči zmeraj, moti se in vzeže narobe. Zmeraj jo, zato se še bolj zmede. In jučke, ki se vsako sekundo prižigajo, ji začno plesati pred očmi.

Delo telefonistke v tovarniški centrali, ki na prvi pogled ni preveč zapleteno, je v resnici zelo naporno in zahteva nenehno zbranost ter naperot.

Velikanska rafinerija nafte, kjer dela Mehriban, ima vrsto

oddelkov, obratov, laboratorijev in cisternskih skladišč. V rafineriji dela nekaj tisoč ljudi. In ves ta zapleten in velikanski organizem zahteva nenehno in točno povezavo. Zanjso skrbijo v telefonski centrali. Toda delo telefonistke ni le v tem, da povezuje posamezne oddelke med seboj. V rafineriji telefonirajo iz drugih tovarn in ustanov, iz pristanišča in nakladalnih postaj, in iz rafinerije tudi klicajo tja — tako pridejo na vsako telefonistko dva do trije pozivi na sekundo. Zato je bila v vsaki izmeni ena telefonistka dežurna, da je od časa do časa zamenjala utrujene.

Dekle, ki je Mehriban prej dala stol, je opazila njeno raztresenost, stopila je k aparatu, sedla in ga spravila v red. Mehriban je gorel obraz, grlo se ji je čisto posušilo. Po ušesih so ji še vedno bobnal glasovi: zahtevni, godrnjavi, ponižni, oblastni...

Da bi jo redno postavili, je morala, kot je navada, prestat meseč dni preskušnje. Bo lahko kos temu delu? Strah jo je bilo, da ne bo.

Stopila je k oknu, zavel je hladen vetrič. Pogledala je na dvorišče. Razen velikanskih poslopij, visokih stolpov, opasnih s kovinskiimi mrežami, in neskončno mnogo svetlo rumenih čevl, ki vodijo v vse smeri, ni vid